

Писмо првом потпредседнику Владе РС и министру одбране Александру Вучићу

ПРЕДОЧАВАЊЕ НАГОМИЛАНИХ ПРОБЛЕМА

Врх удружења војних пензионера Србије документовано је обавестио првог потпредседника Владе о проблемима који тиште ту популацију, захтевајући да се предузму неопходне мере за правдено поступање надлежних органа и институција у остваривању законима утврђених права

На основу одлуке Главног одбора Удружења војних пензионера Србије од 25. јуна 2013. године председник УВПС Љубомир Драгањац упутио је писмо првом потпредседнику Владе Републике Србије и министру одбране Александру Вучићу следеће садржине:

„Мада свесни Ваших бројних и приоритетних обавеза, суочени са свакодневним захтевима војних пензионера, принуђени смо да Вам предочимо актуелне проблеме војних пензионера, с молбом да их размотрите и предумете мере за њихово разрешење.

Конкретно:

1) Садашње устројство социјалног осигурања војних осигураника није свресисходно.

Стога смо, крајем 2011. године, Народној скупштини и Влади Републике Србије доставили **Петицију** потписану од стране преко 31.000 војних пензионера и других грађана, којом се тражи да се **неодложно приступи доношењу закона о социјалном осигурању војних осигураника**, чија би основа била регулатива која је била на снази до доношења Закона о Војсци Србије, уз евентуалне корекције примерене насталим променама у друштву и Војсци. Ова петиција је игнорисана, а процес урушавања система социјалног осигурања војних осигураника настављен. Детаљније у прилогу 1.

Предлог:

Да се социјално осигурање војних осигураника уреди посебним законом, аутономно у нормативном, организационом и финансијском погледу.

2) Још увек није војним пензионерима исплаћен дуг настао у периоду од 1. 8.2004. до 1.12.2007. године закидањем дела припадајуће пензије. Већина оштећених су дуг наплатили путем суда или су парнице у току, али 12.069 оштећених није покренуло парницу, верујући да ће Влада поступити по закону и дуг исплатити без спора. Детаљније у прилогу 2.

Предлог:

Да Влада оштећеним који нису покренули парницу за наплату дуга неодложно, без спора, исплати предметни дуг са припадајућом каматом, а покренуте парнице се окончају судским поравнањем и тако

избегну даљи трошкови парничног и извршног поступка.

3) Војним пензионерима нису усклађене – повећане пензије за 11,06% од 01.01.2008. године по решењу Републичког фонда ПИО 01. Бр. 181-431/08 од 25.01.2008. године.

Републички фонд ПИО одбија захтеве за то усклађивање, а Управни суд одуговлачи покренуте управне спорове избегавајући мериторну одлуку. Део парничних судова уважава тужбе и досуђује исплату дуга оштећеним војним пензионерима, а већина заостаје са поступком ишчекујући одлуку Управног суда. Уставни суд сматра да и војним пензионерима припада право на предметно повећање пензија. Све то, поред осталог, има за последицу перманентно увећање дуга за износ камате и судских трошкова. Детаљније у прилогу 3.

Предлог:

Да се садашњи износи војних пензија повећају за 11,06% и тако утврђене пензије исплаћују (и усклађују) убудуће, а настали дуг реши у складу са законом и могућностима државе.

4) Одлуком о изменама и допунама Одлуке о висини накнаде путних трошкова у вези са остваривањем права из здравственог осигурања противзаконито је укинута право војним осигураницима на накнаду трошкова исхране у случајевима када, ради остваривања права из здравственог осигурања, путују ван места пребивалишта – боравишта. Детаљније у прилогу 4.

Предлог:

Да се наведена одлука измени, тако да се војним осигураницима поново успостави право на накнаду наведених трошкова исхране.

Регулативом здравственог осигурања нису прописана нека веома битна права војних осигураника, иако је Удружење војних пензионера Србије то предлагало Управи за здравство Министарства одбране и Фонду за СОВО.

Предлог:

Да се неодложно пропишу следећа права војних осигураника:

- Право на новчану накнаду за туђу негу и помоћ код телесних оштећења 100%,
- Право коришћења десетодневног опоравака оболелим од дијабетеса,

- Право на новчану накнаду лицима која су на дијализи,
- Право ослобађања од партиципације лица чија су примања мања од 18.620,00 динара,

- Право на повраћај партиципације уколико је у току године уплаћена партиципација више од ½ месечне пензије, и

- Усклађивање листе индикација за медицинску рехабилитацију са листом РФ 30.

5) Почев од 01.01. 2012. године, противзаконито је стављен ван снаге Правилник о начину коришћења средстава Фонда СОВО која се издавају за опоравак корисника војних пензија. Детаљније у прилогу 5.

Предлог:

Да се неодложно донесе нови Правилник којим би ово питање било законито уређено.

6) Садашњом регулативом није прописано, односно обезбеђено партиципације – учешће легитимних представника пензионисаних војних осигураника у изборним – претставничким органима Фонда за СОВО (управни и надзорни одбор, комисије), чиме је онемогућено најбројнијој категорији војних осигураника да благовремено утичу на законито доношење и спровођење одлука од значаја за остваривање њихових статусних права. Детаљније у прилогу 6.

Предлог:

1. Да се измене прописи о организацији Фонда за СОВО, тако да и представници Удружења војних пензионера Србије, као репрезентативног удружења пензионисаних војних осигураника буду именовани у одговарајуће органе Фонда.

2. Да Удружење војних пензионера Србије, буде благовремено обавештено о мерама променама регулативе, односно обима, садржине и начина остваривања права из домена социјалног осигурања корисника војних пензија, како би могли дати своја мишљења и предлоге.

Господине потпредседнице Владе,

По скоро свим напред наведеним проблемима смо Вам се већ обраћали, акти-ма од 31.07. и 05.09. 2012. године. На први од тих аката добили смо одговор од Фонда за СОВО, а на други нам одговор није стигао. Фонд за СОВО није компетентан да одлучује о наведеној проблематици, а уз то је, заједно са Управом за дијализу, стандард и ветеране и Управом за здравство МО, био инспиратор и креатор предметних незаконитих аката и одлука досадашњег министра одбране.

Из предметног одговора не произилази ни наговештај спремности да се предметна проблематика законито и правично реши.

У уверењу да Вам наша ранија обраћања нису ни предочена, већ без Вашег знања прослеђена на одговор некомпетентним органима, поново молимо да предметну проблематику размотрите и, ако је икако могуће, примите представнике овог Удружења, ради допунског образложења.

У сваком случају, надамо се да ће напред наведене незаконитости на штету војних пензионера бити отклоњене и што краћем року“.

Са 15. седнице Главног одбора УВПС ВРЕМЕ ЈЕ ЗА ПРОМЕНЕ

Мада систем социјалног и осигурања војних осигураника није био у жижи расправе представника војнопензионерске организације, утисак је да се све више и све чешће осећа потреба да та област буде регулисана на јединствен начин, у складу са специфичностима војне службе, те да се врати у надлежност Министарства одбране, како је то регулисано у развијеним земљама

У Медија центру „Одбрана“ 25. јуна одржана је 15. седница Главног одбора УВПС, на којој је приоритетно усвојен текст обраћања првом потпредседнику Владе РС и министру одбране Александру Вучићу у вези са нерешеним проблемима војних пензионера и предлозима како да се они превазиђу. Поднет је и исцрпан извештај о раду у протекла три месеца, анализирани проблеми у остваривању здравствене заштите КВП и предлози за њихово решавање, а донета је и одлука о обезбеђењу финансијских средстава за „покривање“ трошкова штампања интерног гласила „Војни Ветеран“ и монографије о УВПС. На скупу су поднете и кратке информације о стамбеном обезбеђењу, једнократној новчаној помоћи, пакету мобилне телефоније и стању чланства по општинским и градским одборима.

Председник УВПС Љубомир Драгањац је на почетку рада нагласио да је ток догађаја учинио да у првом плану деловања организације буде обраћање првом потпредседнику Владе РС и министру одбране Александру Вучићу, јер се проблеми војнопензионерске популације не решавају, већ из дана у дан гомилају. Министарство одбране се с тим у вези држи у одређеној мери резервисано, а реч је о људима који су радни век провели извршавајући задатке одбране отаџбине. Драгањац је посебно апострофирао да ни садашњи систем социјалног осигурања војних осигураника није дао резултате, па се с правом поставља питање свеобухватног и посебног решавања у оквиру Фонда за СОВО.

Пребацивањем војнопензионерске популације у Републички Фонд ПИО само је усложнена ситуација. И даље постоје два фонда (СОВО и ПИО), с тим што по свему судећи војни пензионери у Фонду РФ ПИО нису наишли на добродошлицу. Ако је више од 100 држава света, пре свега развијених, издвојило социјално осигурање војних осигураника у посебан фонд који припада систему одбране и војске, зашто се уопште предузимамо експеримент који не даје резултате, питање је које лагано долази на ред за расправу надлежних државних органа.

Наступило је време за промене, када ваља преиспитати актуелна решења и

Чланови највишег тела УВПС с пажњом су саслушали припремљене информације

усвојити она која постоје у савременом свету, оном коме толико тежимо.

Предлог писма првом потпредседнику Владе РС Александру Вучићу једногласно је подржан. С тим у вези војни пензионери очекују да изнети проблеми буду анализирани, а предлози за решавање прихваћени, уз сугестију да су представници УВПС спремни и за додатна разјашњења и разговоре.

Ране здравственог система

Војни пензионери су, како је то истакао Љубомир Драгањац, посебно осетљиви на проблеме у остваривању здравствене заштите. Да је тако, потврдила је и расправа вођена о тој теми.

Доктор Часлав Антић је навео да су проблеми најчешће организационог карактера. Тако се део лекара на ВМА жали на недостатак ближих информација о променама у служби. Неретко се догађа да о новинама сазнају од пацијената. Специјалисти су иначе веома оптерећени јер дневно прегледају више од 30 особа.

Љубиша Јовановић је изнео податак да се, услед великог броја пацијената, неки специјалистички прегледи на ВМА заказују за 2014. годину, али да се код тих истих лекара, на приватним клиникама може доћи за три до пет дана, па је поставио питање како да се све то усклади, позивајући се на морал и лекарску етику.

Како функционише и како је опремљена војна хитна помоћ, то питање је поставио Душан Драгићевић, наводећи да је возни парк застарео и да има проблема када лекари треба хитно да стигну до пацијента. Навео је пример да му је живот спасила цивилна хитна помоћ коју је паралелно позвао његов комшија.

Други проблем, по Драгићевићу, је пружање квалитетне дијагностичке услуге на ВМА. Испричао је свој доживљај када су га лекари из ургентног центра ВМА послали кући, мада је имао јаке болове, наводећи да ће они да се стабилизују. После два дана, када се обрео код специјалисте ВМА, лекар је препознао укљештење црева и под хитно га оперисао. Драгићевић се zaloжио да се војно здравство нипошто не осуђује генерално, већ да је потребно да се анализира сваки случај понаособ.

Проблеми у унутрашњости Србије

Војне пензионере у Сомбору, према речима Славка Дринића, оптерећује недостатак лекара, па је замолио да УВПС интервенише код Управе за здравство да се упражњено место попуни по хитном поступку. Слична ситуација је и у Панчеву. Удружење је интервенисало код Управе за здравство МО, одакле је стигло обавештење да су у службу примљена 22 млада лекара који се тренутно налазе на обуци, те да ће у току септембра бити упућени у јединице.

Војно здравство, како се чуло на седници Главног одбора УВПС, треба да усклади заказивање прегледа код специјалиста са дијагностичким процедурама, како се не би догодило да пацијент дође на преглед, а да пре тога није обавио потребна снимања или је без лабораторијских налаза. Бранко Цветковић је навео да није мали број корисника војних пензија који су принуђени да скупа а преко потребна снимања обаве код приватника само да би располагали потребном документацијом за преглед код специјалисте.

Доктор Часлав Антић је присутне обавестио да се на ВМА до 12 сати обављају први специјалистички прегледи, те да се контролни прегледи и закључци дају после 12 сати. Болесници који долазе из унутрашњости, да би стигли на превоз за повратак у место пребивалишта, тако остају без закључка. Није реткост да цивилни лекари, код којих се лече корисници војних пензија, не поштују налаз и препоруке лекара са ВМА да оду на контролни преглед, па им ускраћују упут.

Косиници здравствених услуга у унутрашњости често су препуштени себи сами, јер се не поштују уговори са цивилним здравственим установама. У општини Алексинац директор тамошњег медицинског центра је издао наређење да се свим војним осигураницима, па и онима који су ослобођени партиципације (стражији од 60 година, малигне болести, дијабетис и сл.), партиципација наплаћује у пуном износу. УВПС је већ интервенисало код Управе за војно здравство МО у чијем је саставу Фонд за СОВО, а који је овлашћени потписник уговора за здравствену заштиту војних осигураника са РФЗО.

Угрожена права пацијената

Проблеминеорганизованости у набавци лекова у војном здравству регулишу се на начин да се пацијентима овере рецепти. Тако у свеопштој оскудици пара за здравство настаје штета, јер Министарство одбране цивилним апотекама касније испла-

Захтеви УВПС упућени Управи за здравство МО

ЛЕК ЗА ВОЈНО ЗДРАВСТВО

У последње време све већи број корисника војне пензије жали се на проблеме на које наилазе при јављању у војне здравствене установе на лекарске, специјалитичке и дијагностичке прегледе. Том питању смо посветили и једну тачку дневног реда на седници Главног одбора Скупштине удружења војних пензионера Србије која је одржана дана 25.06.2013.године. На основу наше расправе и сагледавања проблема достављамо предлоге за побољшање здравствене заштите војних осигураника:

Да се лекови који нису на листи лекова, прописују путем конзилијарног мишљења како је то уређено Правилником о садржају и обиму права из обавезног здравственог осигурања и партиципацији за 2011. и 2012.годину – службени гласник РС број 7/2011 и 12/2012.годину.

Да Управа за војно здравство у чијем је сатаву Фонда за СОВО, планира контролу реализације уговора о пословној и техничкој сарадњи са РФЗО, како би се здравствена заштита уједначено пружа-

ла војним осигураницима на целој територији Републике Србије а у складу са прописима Фонда за СОВО којима се регулише обим, садржај и начин остваривања права.

Да се смањи време чекања на физијатриске терапије тиме што би се увела и поподневна служба за војне осигуранике.

Да се проучи преоптерећеност дијагностичких процедура и пронађе начин да се скрати време чекања на те процедуре.

Да се повратак превожених пацијаната на прегледе из унутрашњости усклади са временом рада кабинета ВЗУ на којима се врше прегледи.

Да се коначно реши проблем снабдевености лековима и санитетских потрошних средстава војних апотека, а пријемом нових фармацеута реши проблем функционисања ове службе.

Да Управа за војно здравство у септембру-октобру 2013.године организује расправу на тему: Организација здравствене војне службе и изнађу решења за бројне проблеме.

Да одговорни фактори МО за здравствену заштиту војних осигураника укључе у расправу и представнике Удружење војних пензионера Србије, нарочито када се одлучује о важним питањима за ову популацију.

ћује 12 до 30 одсто више новца у односу на стварну цену лекова.

Проблеми се јављају и због чињенице да 10-20 година није занављан фармацеутски кадар, па се испред војних апотека чека у редовима.

Неправда је учињена КВП (војним осигураницима) и наредбом начелника Управе за војно здравство којом је укинута преписивање лекова изван позитивне листе, а издају се на основу конзилијарног лекарског мишљења. Тиме се, како је оцењено, укидају основна људска права, то јест право на лечење, право на живот, што је противустановно. Допуном наредбе да конзилијарна мишљења могу давати само начелници клиника проблем није решен, јер да би дошао до тог папира, пацијент има доста невоља и мука, практично изложен је својеврсном малтретирању. Ако је пацијенту неки лек био неопходан док је лежао у болници, зашто му се тај медикамент ускраћује у наставку лечења. То није, како је оцењено, у служби унапређења здравствене заштите, већ мера на штету здравља пацијената.

Корисници војних пензија када до лекара-специјалисте путују сопственим моторним возилом, да би им исплатили превоз у висини аутобуске карте, надлежни финансијски органи траже потврду коју аутобуске странице додатно наплаћују. Понекад је потврда скупља од аутобуске карте, а новац дат за потврду се не рефундира.

ОБАВЕШТЕЊЕ ЧИТАОЦИМА ВОЈНОГ ВЕТЕРАНА

Следећи број излази
почетком септембра

Постављено је питање зар није боље да финансијски органи службеним путем захтевају ценовник карата, јер се тако избегавају допуски трошкови.

Брига о слабије имућним породицама

Прошле године решавани су проблеми наплате трошкова за путовање ван места боравка за Зрењанин, Лесковац и Смедерево. Сада се тај проблем појављује и у другим местима (Нови Сад, Бачка Топола) и то зато што Фонд за СОВО својим одселима и појединцима који раде на овом задатку не формулише јасно решење проблема.

Сомборци до прве оптичарске радионице морају да превале око 100 километара. Тако промена диоптрије за њих представља ноћну мору.

Протекли период обележен је дугим чекањем на заказивање прегледа у неким кабинетима ВМА и на одређене лабораторијске и дијагностичке претраге. У вези са овим проблемом заказани су разговори са одговорницима на ВМА, ради изнајлажења начина да се тај проблем превазиђе.

На бројна упозорења Удружења о неправилностима у раду службе општих медицинских послова и непоштовања заказаних термина, почетком марта управник ЦВМУ издао је наређење ВМУ у Београду да строго поштују термине и редослед пријема код лекара, са изузетком лица по приоритету - хитна стања, РВИ, ПВЛ и пензионисани генерали.

Члан Извршног одбора ГО УВПС Остоја Поповић је за седницу Главног одбора припремио опсежну анализу о додели социјалне и хуманитарне помоћи угроженим породицама војних пензионера, наводећи податке о броју и новчаним износима на-

менски утрошених за те потребе из чланарине. Тако се на делу маснифестује солидарност која влада међу корисницима војних пензија.

Повољнија стамбена ситуација

Познато је да је пред минулу годишњу скупштину УВПС Надзорни одбор детаљно контролисао доделу социјалне и хуманитарне помоћи и да је изрекао похвалу Извршном одбору ГО УВПС у чијој је надлежности додела потпорних средстава угроженим породицама.

Председник Извршног одбора Зоран Вучковић, чланове Главног одбора УВПС обавестио је о стамбеној проблематици, наводећи да то питање за војне пензионере и даље представља највећи животни проблем. На решавање стамбеног проблема чека више од 6.000 војних пензионера, од тога њих око 2.500 је без икаквог стана, а близу 3.500 са делимично решеним стамбеним питањем.

У првих шест месеци ове године дошло је до извесног побољшања стамбене ситуације. Изградња станова на Вождовцу, у некадашњој касарни „Војвода Степа Степановић“ обрадовала је приличан број војних пензионера. Према одлуци од 30. новембра 2012. године до краја августа ове године биће подељено 611 станова. Од тога ће 38 одсто припасти војним пензионерима. До сада су корисницима војних пензија додељена 94 стана, а до краја поделе пензионисаним официрима и подофицирима припастиће још 223 стана. Општинским организацијама се, како је речено, редовно достављају изводи о поделама станова, које они стављају на огласне табле.

Према незваничним информацијама, на локацији бивше касарне на Вождовцу настављено је још стотинак станова који ће се делити у наредним месецима. У 2014. години очекује се почетак изградње стамбеног насеља на простору касарне „Јаков Кубуровић“ у Земуну.

У завршној фази изградње је 300 станова у Новом Саду. Према расположивим информацијама, воде се преговори за изградњу станова у Нишу, Крагујевцу и још неким гарнизонима.

Бесповратни кредити и даље функционисају. Поднето је укупно 1892 захтева. Одобрено је око 1500, а одустало је 11 стамбених интересаната. Тренутно 220 заинтересованих чека да им се на тај начин реши стамбени проблем.

У фебруару ове године светло дана угледао је нацрт новог правилника за стамбено обезбеђење. Из општинских организација УВПС упућен је велики број примедби и предлога. Тренутно се нацрт тог правилника са уложеним примедбама налази у Кабинету министра одбране, па се очекује да ће до краја године бити донет нови правилник.

Мрежа мобилне телефоније, у којој се налази више од 200 корисника успешно функционисаје. За 30 динара месечно претплате сада војни пензионери међусобно разговарају без додатних трошкова. Општинским и градским организацијама УВПС на тај начин смањени су трошкови телефонских услуга. Мрежа мобилних корисника телефона Удружења ће се и даље ширити на основу потреба и захтева војних пензионера.

З. Пешић

Директор Фонда СОВО у посети Удружењу војних пензионера

О ПРОБЛЕМИМА ОТВОРЕНО И ДИРЕКТНО

Новопостављени директор Фонда за СОВО Влада Антонијевић, са председником Управног одбора ФССО проф. др Вељком Тодоровићем, бригадним генералом у пензији и замеником директора потпуковником Драганом Радошевићем посетио је 3. јула седиште Удружења војних пензионера Србије у Медија центру „Одбрана“, где се сусрео са председником УВПС Љубомиром Драгањцем, генерал-потпуковником у пензији и сарадницима.

На почетку разговора, председник УВПС Љубомир Драгањца честитао је директору Фонда за СОВО Владану Антонијевићу на постављењу и зажелио му успех у обавља-

Дијалог је пут за решавање многих проблема

њу одговорне дужности, веома значајне за популацију војних пензионера. Потом је председник УВПС обавестио директора Фонда за СОВО о нерешеним проблемима војних пензионера и мерама које је Удружење с тим у вези предузело. Током излагања Љубомира Драгањца нагласак је био на областима којима се бави Фонд за СОВО, при чему су поменути и проблеми из пери-

ода када је та државна институција имала значајно шире поље деловања и одговорности.

Директор Фонда за СОВО Влада Антонијевић обавестио је представнике УВПС о тренутним преокупацијама Фонда, наводећи да ће све учинити да се задаци Фонда испуне, посебно у области здравственог осигурања и социјалне заштите корисника

војних пензионера. Он је истакао да ће Фонд и убудуће задржати самосталност у испуњавању законом утврђених обавеза у области социјалног и здравственог осигурања војних осигураника. На састанку је договорено да се убудуће чешће састају представници УВПС и Фонда за СОВО.

Солидарна и хуманитарна помоћ у мају 2013. године

СМАЊУЈЕ СЕ БРОЈ НЕРЕШЕНИХ ЗАХТЕВА

На основу Правилника о начину коришћења средстава солидарности за пружање помоћи члановима Удружења војних пензионера Србије, Изврши одбор је на седници одржаној 5. јуна 2013. године, разматрао захтеве достављене од септембра 2012 до закључно са 31. мартом 2013. године, и на основу прописаних критеријума и испуњених услова, донео 29 одлука о додели једнократне социјалне и хуманитарне помоћи и то за:

1. Захтев из септембра 2012. године

ОпОр Ниш за ТР: 35.000,00 - по члану 8.817,09 динара,
ОпОр Краљево за НС: 40.000,00 - по члану 10.147,75 динара,
ОпОр Земун за СБ: 40.000,00 - по члану 11.200,40 динара,
ОпОр Зајечар за КБ: 35.000,00 - по члану 11.414,95 динара,
ОпОр Краљево за СД: 35.000,00 - по члану 11.423,76 динара,
ОпОр Обреновац за ЦМ: 35.000,00 - по члану 11.685,51 динара,

2. Захтеви из октобра 2012. године

ОпОр Шабац за МЖ: 35.000,00 - по члану 11.220,00 динара,
ОпОр Чачак за МГ: 35.000,00 - по члану 11.274,15 динара,
ОпОр Шабац за ЦЗ: 30.000,00 - по члану 11.277,28 динара,

Захтеви из новембра 2012. године

ОпОр Књажевац за ЂБ: 35.000,00 - по члану 9.683,98 динара,
ОпОр Ужице за МЗ: 45.000,00 - по члану 10.844,00 динара,
ОпОр Прокупље за СС: 40.000,00 - по члану 11.156,58 динара,
ОпОр Прокупље за ВЈ: 35.000,00 - по члану 11.252,08 динара,
ОпОр Прокупље за ММ: 35.000,00 - по члану 11.353,14 динара,
ОпОр Зрењанин за РМ: 40.000,00 - по члану 11.296,85 динара,

4. Захтеви из децембра 2012. године

ОпОр Земун за МБ: 45.000,00 - по члану 11.321,79 динара,

5. Захтеви из јануара 2013. године

ОпОр Земун за ЗМ: 30.000,00 - по члану 9.378,10 динара,
ОпОр Прокупље за ГА: 40.000,00 - по члану 10.777,16 динара,
ОпОр Ваљево за ЛА: 35.000,00 - по члану 11.076,24 динара,
ОпОр Зајечар за ВС: 35.000,00 - по члану 11.092,99 динара,

6. Захтеви из фебруара 2013. године

ОпОр Ниш за СГ: 35.000,00 - по члану 10.856,61 динара,
ОпОр Крагујевац за ГМ: 35.000,00 - по члану 11.237,62 динара,
ОпОр Звездара за МС: 35.000,00 - по члану 11.241,79 динара,
ОпОр Пожега за ДН: 40.000,00 - по члану 11.398,22 динара,
ОпОр Младеновац за ЖЗ: 40.000,00 - по члану 11.414,26 динара,

7. Захтеви из марта 2013. године

ОпОр Бела Црква за СЖ: 45.000,00 - по члану 4.868,75 динара,
ОпОр Ниш за СД: 30.000,00 - по члану 10.475,48 динара,
ОпОр Стара Пазова за БМ: 35.000,00 - по члану 10.736,04 динара,

ОпОр Крушевац за ЉМ: 40.000,00 - по члану 10.980,30 динара,
Основни критеријум за доделу помоћи је материјално стање чланова УВПС. Помоћ се одобрава у износу у зависности од просека по по члану издржаване породице и редоследу од најнижег просека. Остали захтеви који нису одбијени а испуњавају услове, решаваће се у наредном периоду.

Новчана средства су уплаћена на текући рачун 7. јуна 2013. године.

Одлука за јуни 2013. године

1. Захтев из септембра 2012. године

ОпОр Краљево за МБ: 40.000,00 - по члану 11.777,50 динара,
ОпОр Ваљево за ТГ: 40.000,00 - по члану 11.914,72 динара,
ОпОр Ћуприја за ВД: 40.000,00 - по члану 11.915,86 динара,
ОпОр Нови Сад за ПР: 35.000,00 - по члану 11.974,03 динара,
ОпОр Краљево за КЈ: 30.000,00 - по члану 11.975,36 динара,

2. Захтеви из октобра 2012. године

ОпОр Ниш за СН: 40.000,00 - по члану 11.565,66 динара,
ОпОр Зрењанин за ГМ: 35.000,00 - по члану 11.637,67 динара,
ОпОр Алексинац за МС: 35.000,00 - по члану 11.739,82 динара,
ОпОр Панчево за ВВ: 40.000,00 - по члану 11.893,40 динара,

3. Захтеви из новембра 2012. године

ОпОр Лозница за ЕМ: 30.000,00 - по члану 11.568,65 динара,
ОпОр Краљево за ТС: 35.000,00 - по члану 11.584,66 динара,
ОпОр Инђија за ШГ: 35.000,00 - по члану 11.631,69 динара,

4. Захтеви из децембра 2012. године

ОпОр Лесковац за ВН: 35.000,00 - по члану 11.442,56 динара,
ОпОр Краљево за ВМ: 35.000,00 - по члану 11.466,37 динара,
ОпОр Палилула за МП: 40.000,00 - по члану 11.609,79 динара,
ОпОр Ужице за ОР: 40.000,00 - по члану 11.617,43 динара,
ОпОр Бела Црква за ШВ: 35.000,00 - по члану 11.621,89 динара,
ОпОр Ниш за МЗ: 40.000,00 - по члану 11.854,62 динара,

5. Захтеви из јануара 2013. године

ОпОр Смедеревска Паланка за МТ: 30.000,00 - по члану 11.497,34 динара,

ОпОр Ниш за МГ: 35.000,00 - по члану 11.511,37 динара,
ОпОр Краљево за ВМ: 40.000,00 - по члану 11.549,10 динара,
ОпОр Зајечар за ГМ: 30.000,00 - по члану 11.761,90 динара,

6. Захтеви из фебруара 2013. године

ОпОр Рума за БЗ: 35.000,00 - по члану 11.529,68 динара,
ОпОр Ћуприја за ГЗ: 35.000,00 - по члану 11.726,67 динара

7. Захтеви из марта 2013. године

ОпОр Зрењанин за ВГ: 35.000,00 - по члану 11.209,20 динара,
ОпОр Нови Сад за МС: 45.000,00 - по члану 11.309,42 динара,
ОпОр Чукарица за БД: 40.000,00 - по члану 11.324,24 динара,
ОпОр Нови Београд за СМ: 35.000,00 - по члану 11.337,14 дин.
ОпОр Крагујевац за СД: 35.000,00 - по члану 11.368,79 динара,
ОпОр Шабац за ТС: 35.000,00 - по члану 11.479,12 динара,

Новчана средства ће бити уплаћена на текући рачун најкасније до 10. јула 2013. године.

Информисање нишких војних пензионера

ДО ПРАВДЕ СВЕ ТЕЖЕ

Градски одбор је током 2012. и 2013. године учланио више од 300 нових чланова, тако да организација у Нишу сада броји око 3.000 чланова

У склопу активности Градског одбора УВП у Нишу, одржано је друго по реду информисање корисника војне пензије у овој години. Интересовање за сопствени положај и породица војних пензионера, сваки даном је све веће. Пад животног стандарда, свакодневно повећање цена и остали проблеми визе су све више присутни код ове популације, јер од војне пензије у највећем броју живе синови и унуци.

У уводном излагању председника Градског одбора Обрада Миленковића, присутни су обавештени о раду Градског одбора. Главни задатак из претходног периода била је активност за решавање статусних питања, и остваривање људских права.

Градски одбор се ангажовао на пружању помоћи корисницима војних пензија у покретању и вођењу управних поступака, као и парничног поступка, за усклађивање пензија, за 11,06 одсто. Спречавањем овог повећања, над војним пензионерима се и даље врши дискриминација, од стране државних органа и кршења, права предвиђених Уставом Републике Србије. У том циљу за чланове УВП урађени су обрасци у око 2000 примерака, ради подношења, тужби и сви потребни документи за чланове који сами себе заступају пред Основним судом у Нишу, казао је Миленковић.

Када је у питању помоћ члановима, Градски одбор је из својих средстава, у прошлој години, поделио солидарну помоћ најугроженијим члановима. Њих 38 су добили износ од 380.000 динара, а само у три месеца ове године дата је помоћ у износу од 120.000 динара коју је добило 12 чланова.

Градски одбор је током 2012. и 2013. године учланио више од 300 нових чланова, тако да организација у Нишу сада броји око 3.000 чланова, истакao је председник Обрад Миленковић.

Председник УВПС Љуборнир Драгањац, обавестио је присутне о решавању статусних питања, и осталих проблема војних пензионера.

Једна од активности која се већ традиционално одржава у Нишу је обележавање одбране од агресије НАТО-а и сећање на све оне који су положили живот на олтар отаџбине.

Корисници војних пензија су упознати и са радом Годишње Скупштине УВПС, одржане 9. априла, на којој је усвојен Правилник о социјалној и хуманитарној помоћи члановима УВПС а о правилима додељивања помоћи присутне је упознао потпредседник Градског одбора Топлица Илијић.

Имајући у виду да је велики број војних пензионера поднео тужбе за остваривање права на повећање пензија од 11,06 одсто, о томе како се тужбе крећу и доносе одлуке, присутнима је говорио потпредседник Градског одбора Зоран Јашовић.

Војне пензионере који сами себе заступају пред Основним судом у Нишу, посебно забрињава податак да се за вештачење наплаћује износ од 6.000 до 8.000 динара, па се с правом поставља питање како је могуће да се за исти рад наплаћују различите своте новца.

У склопу одлуке Градског одбора, а на предлог председника Здравствене комисије пуковника у пензије др Витомира Панчића, за време информисања одржано је и предавање чија је тема „Масовне незаразне болести“ а предавач - потпуковник примаријус др Небојша Божиновић. Те болести обично доводе до коронарних оболења. Доктор Божиновић је указао и на ризике који могу да доведу до оболења, са посебним освртом на факторе ризика - пушење, гојазност, недовољана физичка активност, алкохолизам, претерано пијење кафе...

Ранко Бабић

Класићи 5. подофицирске школе

После педесет година

ДИРЉИВИ СУСРЕТИ

Присутним слављеницима, дамама и професионалним припадницима саобраћајне службе, остаће дуго упамћен овогодишњи 25. мај. Више од сто људи прославило је педесету годишњицу од завршетка војног школовања 16. класе ВА - саобраћајни смер и 5. класе саобраћајне подофицирске школе. Скуп је, уз велико жалење, одао пошту четрдесет једном преминулом другу.

Јубиларни сусрет окупио је људе који иза себе имају бурну и успешну професионалну прошлост. Сваки од њих имао је своју причу о протеклом времену у служби, приватном и породичном животу, о својим успешним и мање успешним годинама.

Била је то јединствена прилика да се слављеници подсети на врели јулски дан 1963. године. Да их жеља мине на младост, Ријеку и Трсат. Да се подсети на старешине које су оставиле дубок

служби остаће забележено првим присуством професионалних старешина саобраћајне службе Војске Србије. Тим поводом срдечно је дочекано пригодно обраћање начелника саобраћајне службе ГШ ВС пуковника Милоша Баковића.

Уместо рангирања по успеху са школовања, после „студиозног праћења“ дугог педесет година, слављеници су се сложили да су онајбољи међу њима били Мирко Старчевић, Драгољуб Петровић, Рајко Гаковић и Душан Недимовић. Исказано је и поштовање према Александру Карпузовом, покојном доктору Душану Остојићу, Милету Томићу, Ратку Шарцу и Стевану Олујићу.

Слављеничка генерација дала је велики допринос унапређењу саобраћајне службе, извршавајући одговорне задатке у командама армија и корпуса, на дужностима у школским центрима и бављењем научним и наставним радом.

За последњу суботу у мају идуге године договорена је ново окупљање бивших старешина саобраћајне службе, када ће слављеничка генерација бити 17. класа ВА и 6. класа саобраћајне подофицирске школе.

Секунде Остојић

Прокупчани посетили Београд ДАН КОЈИ СЕ ПАМТИ

Удружење резервних војних старешина из Прокупља, чији су чланови и војни пензионери, поред активности на плану обучавања и оспособљавања својих чланова, често организује и посете културно-историјским знаменитостима широм Србије. Тако су недавно организовали излет до Београда и постили више значајних места у главном граду.

На све њих, како каже председник Општинске организације РВС, Сандре Петковски, посбан утисак су оставили посета Аавали, то јест обилазак споменика Незнаком јунаку, посета

обелиску руским ветаранима погинулим у авионској несрећи,

Резервне старешине су обишле и ТВ торањ, где су са висине од 205 метара у односу на подножје имали прилику да Београд виде као на длану, затим планине Космај, Рудник, Суворбор, Маљен и Цер, где су се у Првом светском рату борили војници из Топлице у саставу Другог гвозденог пука.

Учињена је и посета и Манастиру у Раковица, где су се поклонили сенима патријарха Павла. Потом су се обрели на Дедињу, где су разгледали експонате Музеја Југославије, па Кућу цвећа.

Прегршт утисака понели су и са Калемегдана.

Р. Бабић

Видовданско дружење

ОДАТА ПОШТА БРАНИОЦИМА СРБИЈЕ

Традиционално целодневно дружење представника Војске Србије и Удружења породица палих бораца ратова од 1990 године, једанаесто по реду, одржано је у Крушевцу, где је у организацији државе Србије уприличено централно обележавање великог празника.

Ловоров венац косовским јунацима на централном градском тргу у име Удружења положили су Сава Пауновић, председник, Добрила Копривица, секретар и Верица Радека, председница Надзорног одбора Удружења. Пошта је потом одата и положен венац и на споменик погинулим браниоцима отаџбине у ратовима од 1991. до 1999. године.

У касарни „Цар Лазар“ чланове породица погинулих у ратовима вођеним деведесетих година примио је пуковник Синиша Кресовић, командант крушевачког гарнизона. Гости из Београда посетили су Спомен собу јединице, која чува успомене на мирнодопске и ратне јунаке у униформама. Дружење је настављено у војничком ресторану. Представници Удружења уручили су команданту гарнизона захвалницу, плакету и пригодне књиге са иконом. Домаћини су чланове Удружења даривали пригодним поклонима, а за децу палих бораца припремили су кафе и значке.

У градској кући чланове Удружења примио је начелник Расинског округа Бранислав Весић. Потом су чланови породица палих бораца посетили Градски музеј и цркву „Лазарица“, где им се бранимачима обратио Његова Светост Патријарх Српски господин Иринеј.

Мајор Бранислав Митић госте из Београда повео је и у манастир Св. Лука у селу Бошњане, где је отац Алексеј Божићевић служио молебан за погинуле у минулим ратовима. Манастир је сазидан на месту старе светиње коју су у потпуности разорили Турци. После чудних појава, на молбу сељана трећи пут је манастир обновљен 2002 године. Сада се звоник у кули са осам звона чује на даљину од 17 километара. Манастир је добио нови пут и нове објекте и свакога дана га походи велики број верника и поштовалаца традиције.

Добрила Копривица

Испред цркве Лазарица са Његовом Светишћу Патријархом српским господином Иринејом

Редовна скупштина војних пензионера Зајечара

КАСНИ ПОДЕЛА КЊИЖИЦА

Скупштина Удружења војних пензионера Градске организације Зајечар, којој припадају и војни пензионери из општина Бор, Неготин, Кладово, Мајданпек и Бољевац одржана је 6. јуна. Скупу су присуствовали председник Удружења војних пензионера Србије Љубомир Драгањац, председник Извршног одбора УВП Србије Зоран Вучковић, представници СУБНОР-а, РВС Зајечар, Удружења полицајаца Зајечар, потомака учесника ослободилачких ратова ратова... Мада су били позвани, нико из Команде гарнизона није присуствовао.

Извештај о раду организације поднео је председник Љубомир Рељановић, наводећи готово све што је до сада урађено и релаизовано од последње Скупштине.

Тежиште рада било је на пружању помоћи члановима у реализацији захтева за повећање пензија од 11,06 одсто према Фонду ПИО и на подношењу тужби. Сагледана је комплетна ситуација, а и однос државних органа према проблемима и садашње Владе према том питању.

Закључено је такође да судови у Србији и поред свих настојања власти нису независни, нити суде према Уставу и законима, уз часне

изузетке. Стога се тужбе неће повлачити до коначне пресуде.

Како је оцењено сваком даном популација војних пензионера је све старија и болеснија. Таква ситуација захтева нове задатке и намеће бригу о непокретним, теже болесним и да се свима обезбеди квалитетно здравствено збрињавање. Команда гарнизона од септембра 2012. до данас није свима поделила здравствене књижице и поред инсистирања да то препусти УВП.

Поред свих напора, писања, ургирања код надлежних органа није се успело у обезбеђењу редовног снабдевања лековима у Бору, Неготину, Кладову, Мајданпек и Бољевцу. Наиме, надлежни нису склопили Уговоре са тамошњим апотекама.

Проблеми стамбеног збрињавања нису тако изражени, али има чланова Удружења који немају било какав смештај а решење није на видју. Део војних пензионера поднео је захтев за одрицање права на стан за добијање 20.000 евра, али је дошло до застоја.

Председник УВП Србије Љубомир Драгањац поздравио Скупштину и истакао проблеме и шта је све Удружење предузело за исплату заосталих и неисплаћених пензија. Говорио је и племенитој мисији УВПС везану за солидарну и хуманитарну помоћ.

Скупштина је, уместо Јована Бецуна, који је поднео оставку због личне заузетости, на ту функцију изабрала Драгана Дабетића.

Усвојени су и задаци за наредни период.

Љ. Рељановић

О 5. класи ШАПО и делу 6. класе ШААО

ДОПРИНОС ИЗГРАДЊИ ВОЈСКЕ

Млађа за 100 година од формирања Војног школовања у Србији, 1. децембра 1950. године почиње школовање 5. класе Школе за активне пешадијске официре у Крагујевцу, касније у Сарајеву и Загребу. Школовање је завршило 314 новопроизведених потпоручника 1. септембра 1953. године (214 пешака и 120 артиљераца). То је била најбројнија, најмлађа и чисто ђачка генерација младића и готово глобрадих дечака, узраста од 14 до 20 година живота.

Ту класу, поред велике разлике у годинама живота, карактерише и разлика у школској спреми, од мале матуре (око 78 одсто) до непотпуне средње школе (око 22 одсто). Различита је и социјална структура, од сељачког претежно сиромашног порекла (око 73 одсто), радничког (око 17 одсто) и службеничког (око 10 одсто). По националној опредељености највише је било Срба (око 68 одсто), Црногораца (око 20 одсто), Хрвата (око 5 одсто), Македонаца (око 4 одсто), Словенаца (око 1 одсто) и осталих (око 2 одсто). Све ове разлике су негативно утицале на школовање, али најбројнија и најмлађа класа у историји војног школовања, после Другог светског рата, успешно је савладала све тешкоће и завршила школовање са врло високим оценама.

Обављајући разне дужности у свим структурама ОС, почев од најнижих до највиших, у току радног века, припадници ових класа дали су немерљив допринос развоју оружаних снага, на територији заједничке државе. Велики број је обављао значајне командне и руководеће дужности (команданти пукова, бригада, дивизија, корпуса, а четворица су били и команданти армија и армијских области). Многи су радили на руководећим дужностима у Генералштабу и Министарству одбране. Било их је и у војнодипломатској служби. Такође, велики број је радио у војном школству. Знатан број је завршио разне високе школе и факултете, стекао академска звања магистра, доктора, професора, итд. Око половине је завршило више војно школовање, а око 20 одсто и највише (Школа националне одбране).

Највећи број је завршио радни век у чину потпуковника и пуковника, 23 у чину генерала, а део у нижим чиновима, због болести и напуштања војне службе.

Раде Полић
Бранко Бакић

Шеста олимпијада спорта

ТАКМИЧЕЊЕ И ДРУЖЕЊЕ

Покрет трећег доба Србије донео је одлуку да организује Шесту олимпијаду спорта, здравља и културе – Врњачка Бања 2013 од 30 септембра до 4. октобра.

Циљеви те манифестације су остваривање дела Националне стратегије о старењу, жеља да се промовише и мобилише активна и креативна старост Србије и да се активно обележи 1. октобар – Међународни дан старих.

Овогодишња олимпијада садржи седам лаких спортских дисциплина, едукативне и превентивне здравствене програме и разноврсна културна дешавања. Учествоваће екипе из удружења пензионера општина, градских удружења, геронтолошких друштава, центара за социјални рад и из наше дијаспоре. Екипе сачињавају пет особа старијих од 60 година.

Четвородневни боравак у хотелу стаје 8.800 динара по особи. Трошкове превоза „покрива“ свака екипа за себе.

Додатне информације могу се добити у Покрету трећег доба Србије: тел/факс 011/2030-356 и 2030-758, или мејлом Info@olimpijada3d.org.

Излет за памћење

ЛЕПОТАМА У ПОХОДЕ

Градски одбор Удружења војних пензионера Краљева је 8. јуна реализовао излет на релацији Краљево – Чачак – Ужице – Вишеград. Идеја је била да се посете два Кустиричина града, Каменград у Вишеграду и Дрвенград на Златибору.

У средњовековном манастиру Добрун право освежење била је бистра планинска вода. Крај старе локомотиве која је саобраћала на шарганској осмици, приређен је први предак. У Вишеграду у првом плану нашао се стари мост који блиста у пуном сјају и успешно пркоси зубу времена.

Љубазни домаћини су нас позвали да се укључимо у туристичку манифестацију

Из рада Општинске ОУВП Бачка Паланка

ДРУЖЕЊЕ НА ЧАРДИ

Један од основних проблема који је одувек притискао бачкопаланачку Општинску ОУВП, јесте мали број чланова, раштрканих што у самом граду, у околним општинским местима, што у Општинама Бачки Петровац и Бач, које су прикључене бачкопаланачкој организацији.

Од укупно деведесетак чланова, половина су војни пензионери, док другу половину чине корисници војних пензија, односно војни осигураници.

Не тако давно, све до доласка Владимира Јовића пензионисаног потпуковника на чело, рад те организације готово да је замо. Седмочлани Општински одбор прионуо је на посао и, за кратко време, успео да анимира већину чланова, па је сада у просторији коју им је доделила општина Бачка Паланка, увек живо.

Људима, нашим члановима, потребни су дружење, разговори. Кроз све то решава се и део њихових некада мањих, некада крупних људских, животних проблема, каже Јовић и додаје како је готово трећина чланова претплаћена на лист *Војни ветеран* и са пуно интересовања прати збивања у републичком руководству и другим организацијама широм земље, што до сада није био случај.

Недавно, после дужег времена, на једној од дунавских чарди у којима Бачка Паланка никако не оскудева, организовано и заједничко дружење уз неизбежан котлић. Више од двадесет чланова одазвало се позиву и провело неколико пријатних часова у лепом дружењу.

Проблема ће увек бити, а решавање се заједничким снагама. Само, морамо се упознати, познавати и поштовати, а бољег начина за то од заједничког дружења нема - истичу бачкопаланачки војни пензионери, наводећи како ће се потрудити да оваква дружења остану и чешћа и прерасту у традиционална.

Будимир М. Попадић

Седмо дружење ветерана у Сомбору

НА ПОНОС ЈЕДИНИЦЕ

Из године у годину у организацији Градског одбора УВПС Сомбор сусрећу се ветерани 36. моторизоване бригаде. Животно опредељење и потреба службе везују их за тај град. Поновно заједно, на понос града и јединице, уздигнути изнад звања, титула и чинова, окупили се, да би

Златне руке Подриња, на самом мосту. Много људи, традиционална јела и пића које су припремили вредне руке и приказ народних ношњи и обичаја из овог краја, ни кога нису оставили равнодушним.

Непосредно поред моста, у малом паркићу, пажњу привлачи обновљени споменик Иви Андрићу. Обновљен је према сачуваним скицама, јер су га вандалу у последњем рату уништили и бацили у Дрину. Представник Туристичке организације Вишеграда говорио је о Андрићу, а затим нас пешице, кроз Вишеград, одвео до Каменграда, кога је Емир Кустирица, заједно са Републиком Српском и градом Вишеградом, посветио управо чувеном нобеловцу. То насеље се најчешће и назива Андрићградом. Изградња је у пуном јеку, а завршетак радова је предвиђен за 2014. годину. Толико лепоте на тако малом простору.

Путовање не би било комплетно да у повратку није посећен Мађавнк, то јест Кустиричин Дрвенград. Био је то сусрет са невакидашњом лепотом етно-села на размеђи Златибора и Таре.

Времена за чувену Шарганску осмицу није било, јер је излетнике на Тари чекао ручак.

У повратку: осмеси на лицима и песма у аутобусу. Као да је ђачка екскурзија, а не излет пензионера.

Јован Симић

Испред споменика нобеловцу Иви Андрићу

О „класи“ војних пензионера
САЧУВАЈМО ИСТИНУ

Сви би у Србији требало да прихватимо УВПС ка своју организацију и „Војни ветеран“ као наше гласило, коме за сада једино и верујемо

Пише: генерал-пуковник у пензији
Стеван Мирковић*

Часно је бити пензионер. То је најбољи доказ да си вредно и напорно радио и свој живот посветио породици, земљи и њеним народима. Сматрам да су пензионери, а и њихови потомци, дужни да пожртвовано и храбро бране свој уложени рад у развој земље и осуде сваки покушај да нам се прилепи етикета нерадника, лењиваца и слично и потцењује наш допринос развоју земље.

Тешко да у југословенским земљама има потомака пензионера чији преци нису били учесници ослободилачких борби и ратова наших народа кроз историју, чији је врхунац била НОБ од 1941. до 1945. године. Верујем да осећање поноса на њихово храбро и часно држање и пожртвовање у борби против нападача и агресора опстаје у свести сваког часног потомка а дужни смо да то преносимо на млађе генерације.

Учесници НОБ не смеју дозволити да их нико некажњено вређа и потцењује њихову храброст и патриотизам. Велика већина живих учесника НОБ-а су у борбу ступили као омладинци, деца и девојке од 15, 16, 17 година. Само тај податак чини их посебним и великим у очима наших народа и света у целини.

Војни пензионери поносни су на своју службу у ЈНА из више разлога. То је била напорна и тешка служба са много труда, зноја и прегалаштва, а скопчана и са бројним животним опасностима у познатом деценијском субверзивном рату, који се велике силе водиле против наше земље од 1945. године до њеног разбијања 1991. године. Највећи број старешина ЈНА извршио је до краја своју заклетву дату домовини и по цену највећих личних одрицања и тешкоћа у свакодневном животу, а нарочито у време када се њихова заједничка држава разједињавала под ударцима домаћих и страних непријатеља.

ЈНА и њене јединице и старешине не могу се оптужити ни за једно недолично понашање или поступак у сулудом грађанском рату од 1991. до 1995. године. То није био њен рат, већ националистички сукоб, на чијем челу су биле новоформиране капиталистичке класе југословенских народа.

Има потребе да се у одбрани личне и части ЈНА организујемо и удружујемо и активно бранимо нашу професију од некомпетентних и антипатриотских снага у земљи, којих није мало. Бдење на језику. У том склопу писање књига, снимање филмова, изложби фотографија, издавања часописа нашим школама, јединицама – установама, родовима – службама, драгоцен су допринос нашој борби против заборавља. Оснивајмо секције наших школских класа, јединица у којима смо служили, родова, служби и организујемо што чешће другарске скупове. Да се не заборавимо! Секција бораца Прве пролетерске бригаде је најбољи пример како треба радити. Она организује посету Тјентишту и Сутјесци, а затим путовање у Жавља и Чуруг, где су хортијевци за време НОБ-е починили масовни покољ становништва.

Сви би војни пензионери у Србији требали да прихвате УВПС ка своју организацију и „Војни ветеран“ као наше гласило, коме за сада једино и верујемо. У овом листу треба да износимо наше досадашње стваралаштво и иницијативе у чувању народноослободилачких традиција славних јединица наше војске, НОБ-е и ЈНА.

Располажемо великим знањем и искуством, које може користити нашој земљи данас. Спремни смо да помогнемо у војној сфери, али то нећемо никоме натурати.

Аутор је бивши начелник Генералштаба ЈНА

Годишња скупштина земунске организације

ЗДРАВЉЕ У ПРВОМ ПЛАНУ

Општинска организација УВП Земуна, у протеклој години, бавила се претежно пружањем разноврсне помоћи корисницима војних пензија. То је основни закључак из извештаја о раду, поднетим делегатима на редовној Годишњој скупштини, одржаној 10. јуна у просторијама Удружења у Штротсмајеровој улици.

На почеку рада одата је пошта преминулима између две скупштине, а председник Цветко Јокановић пожелео је добродошлицу гостима, међу којима су били Слободан Шљивић, потпредседник ОпОд УВП Новог Београда, Ристо Шпирић, члан УО УПВЛПС, Славко Дошеновић, члан градског већа општине Земун и Драгољуб Лазић, секретар СУБНОР-а Земуна.

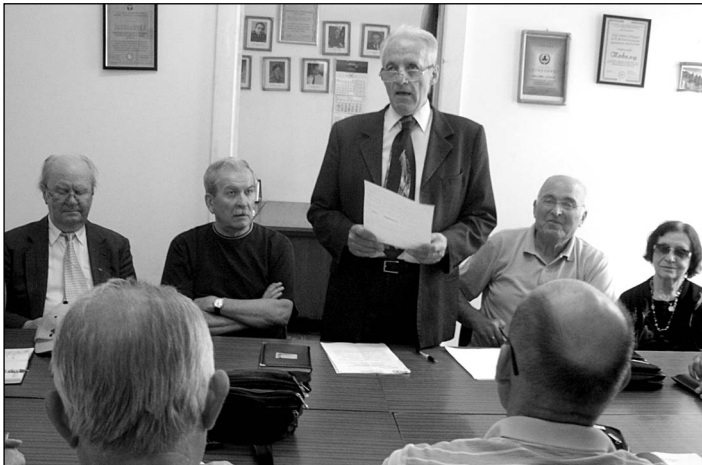
Извештај о раду обухватио је следеће области: услови у којима је деловало удружење, статусна питања, предузете мере за заштиту права КВП, стамбено обезбеђење,

ње, здравствено обезбеђење, социјелна и хуманитарна помоћ, финансирање, информисање, организација и финансирање УВПС.

У извештају Надзорног одбора, који је поднео Милан Бига, записано је да се материјално-финансиско пословање одвијало у складу са прописима. Током расправе, највише пажње посвећено је анализи проблема здравственог обезбеђења.

Међу утврђеним задацима за наредни период нагласак је стављен на поступку за остваривање права на ванредно повећање пензија, потом на социјалној и хуманитарној помоћи, очувању јединств и стабилности УВП.

Трајке Митушев

Одржана седница ОпОд УВП Крушевац

БОГАТ РАПОРТ О УЧИЊЕНОМ

У Крушевцу је 6. јуна одржана проширена седница Општинског одбора УВП Крушевац, којој су присуствовали и повереници за општине Трстеник, Брус и Варварин, а оправдано су били одсутни повереници из Александровца и Ћићевца.

Председник Општинске организације Ђурђе Радмановац сажето је изнео полугодишње активности. Тежиште рада ОпОд било је усмерено на реализацију задатака из домена статусних, социјалних и здравствених проблема, а и пружању помоћи КВП у остваривању права, која им по важећим прописима припадају. Редовне су посете старијим и болесним члановима, уз честитања рођендана. Формирана је документација за солидарну помоћ и прослеђена УВПС. Од 11 послатих, пет КВП је добило новчану помоћ. Приметно је било ангажовање у пружању помоћи КВП у вези са остваривањем права на ванредно повећање пензија од 11,06 одсто. Од пројекта за помоћ деци палих бораца, РВИ, тешко болесних и самохраних мајки КВП, добијено је 92.000 динара намењених куповини школског прибора, који ће бити подељен 15. августа. Организована је свечаност поводом Дан жена. Сакупљен је и обрађен материјал за монографију УВПС. Одржавана је редовна сарадња са командом гарнизона, Гарнизонском амбулантом, 4. групом Фонда за СОВО, градским и општинским властима Расинског округа и осталим сродним удружењима у региону. Представници УВП учествовали су у прославама дана јединица и школа у гарнизону, а и активностима ОРВС Крушевац. Поводом значајних датума из историје, положени су венци на споменике. Организовано је такмичење у шаху поводом Дана победе над фашизмом. Израђени су и достављени годишњи и тромесечни финансијски извештаји ГлОд УВПС, а из сопствених извора купљен је нов рачунар.

Говорећи о здравственој заштити, председник Радмановац је истакао потешкоће у раду Гарнизонске амбуланте у Крушевцу, јер ради само један лекар, који је уједно и командир Одељења за здравство, па има и командне обавезе. Информисање чланства је редовно, у чему значајан удео имају информације Извршног и Главног одбора УВПС и текстови објављени у „Војном ветерану“.

По ко зна који пут је истакнуто да је највећи проблем Удружења то што не располаже просторијом за рад у оквиру касарне или Дома Војске, већ се за те потребе користи канцеларија у згради Градског Одбора СПС, да недостаје фиксни телефон, те да је зими проблематично загревање те просторије.

Мр Александар Симоновски

Обилазак Срема

ДРУЖЕЊЕ УЗ ПЕСМЕ

Општинска организација УВПС Палилула-Ста-ри град Београд, организовала је недавно једнодневни обилазак Срема под руководством председника ОпОд Ратомира Симића, уз несебичну помоћ потпредседника ОпОд Бошка Радовановића и активисте Драгана Јовановића.

У Никинцима су војни пензионери разгледали сталну изложбу НВО. Импресивни су резултати овог малог колектива, састављеног од залубљеника у војну технику.

Чланови УВП су потом кроз зелена поља срем-

ске равнице стигли у манастир Привина Глава, посвећен светим арханђелима Михаилу и Гаврилу, а налази се око пет километара североисточно од Шида. Манастир је више пута уништан, похаран много пута током аустро-турских ратова. У Другом светском рату усташка младеж је отерала монахиње, а уништила манастирску библиотеку са више од 1200 старих књига. Тада је нестала и капа десног Јована Бранковића, извезена златом и сребром.

У националној кући „М&Т Моравић“ приређен је ловачки паприкаш. Уз хармоникашку пратњу пензионери су и запевали. После ручка прешло се у спортско-рекреациони центар у срцу ловног газдинства.

С. Стошић

Из рада УВП Црне Горе

СУСРЕТ ЗА БОЉЕ РАЗУМЈЕВАЊЕ

Председник Савеза пензионера Црне Горе Бранко Вешовић са сарадницима посетио је недавно Удружење војних пензионера, где га је дочекао и срдечно поздравио, председник војних пензионера Драган Тиодоровић.

Сусрет два председника имао је за циљ унапређење сарадње и побољшање услова живота људи трећег доба у времену уршавања животног стандарда пензионера.

Тиодоровић је упознао госте са активностима Главног одбора који брижи за обезбеђење стечених права војних пензионера, решавање стамбених питања, наставак рада на усклађивању пензија војних пензионера, које су им закинуте, а држава нема слуха да то реши.

Војни пензионери су добро организовани и помажу једни другима. Из средстава чланарине дио се издваја за једнократну новчану помоћ која износи од 100 до 200 евра, а даје се породицама које имају болесне, изнемогле, онима без станова и у случају смрти члана (породице). За три године у те сврхе исплаћено је око 25.000 евра.

Редовно се организују дружења и једнодневни излети и међуопштински спортски сусрети.

Спортско-рекреативно друштво „Војни ветеран“ редовно учествује на спортским сусретима ветерана Црне Горе, где постиже одличне резултате, а у мају ове године, на такмичењу ветерана у Београду, освојио су три златне медље.

Добра сарадња постигнута је са Министарством одбране, Генералштабом ВЦГ, са Црногорском комерцијалном банком и јединицама Војске. Међународна сарадња остварена је са Удружењем војних пензионера Србије, Македоније и Бугарске и са Међународним саветодавним одбором организације ИАЦ (Мисија мира и пријатељства).

У септембру ће бити обиљежена 20-годишњица оснивања и дејловања Удружења. За јубилеј је приређена и монографија са богатим садржајем о раду у протеклом периоду, закључио је Тиодоровић.

Бранко Вешовић захвалио је на срдечном дочеку и информисању о раду Удружења војних пензионера.

Учесници сусрета су истакли значај даљег развоја сарадње и истакли потребу чешћих сусрета.

Радивоје Здравковић,
секретар УВП у ЦГ

Ужичани на Тјентишту

НА ПОПРИШТУ СЛАВНЕ БИТКЕ

У организацији СУБНОР-а Републике Српске обележена је 70-годишњица Битке на Сутјесци. Општински одбор УВП Ужице организовао је излет и присуство том значајном догађају из наше новје историје. Том приликом евоциране су успомене на једну од најславнијих битака НОР-а.

На Тјентишту је организован пригодан програм, уз обилазак Спомен-музеја. Чланови Удружења војних пензионера посетили су и гроб легендарног команданта Саве Ковачевића.

На повратку за ужице организована је посета Андићевом граду у Вишеграду.

Ж. Гајић

Пише:
Радисав
Ристић

Овде и данас

КОНЗИЛИЈАРНА ТАРАПАНА

Непосредно по објављивању забране за устаљено издавање конзилијарних мишљења, гро војних пензионера је ту одлуку оквалификовао као конзилијарну какофонију, папазјанију и бесмислицу. Уз то, чуло се и више поспрних коментара о наводном „конзилијарном галиматјасу“, „конзилијарној рашомонијади“, „конзилијарном реквијему“...

Наведена наредба Управе за војно здравство МО о забрани, (бр. 20-3 од 12.03. 2013) изазвала је оправдано буру протеста бројних пацијената из редова војнопензионерске популације. Посебно када се има у виду да је стављено ван снаге постојеће издавање конзилијарних мишљења за набавку лекова и санитарских потрошних средстава који нису на позитивној листи. То је, поред осталог, био разлог да се УВПС обрати надлежним органима, преносећи реаговање великог дела чланства које указује на нарушавање елементарних права ускраћивањем постојећих, већ добијених, конзилијарних мишљења испод којих стоје потписи тројице лекара специјалиста. А када је већ реч о реаговањима људи чија су права на лечење угрожена, неопходно је истаћи да се, с тим у вези, постављају бројна питања на које се очекују одговори од доносиоца ове, по многим, накардне и нехумане наредбе. И не само одговори. Предлаже се чак и одговорност аутора тог, како се сматра, незаконито донетог акта упереног против законито промовисане здравствене заштите војних осигураника.

Права реаговања уследила су непосредно по обелодањивању дела наредбе о забрани која је угледала светло дана без консултовања са људима на које се односи и без знања војнопензионерске организације. Нормално је, наиме, да се приликом доношења аката који су од животне важности за људе, најпре ставе на јавну дискусију, уз истовремено консултовање са стручним људима, којих је велики број међу војнопензионерском популацијом. Јер, опште је познато да је међу чланством УВПС велики број пензионисаних специјалиста из разних грана медицине. Настављено је, тврде многи војни пензионери, са праксом рада Министарства одбране из протеклих година. Јер нико, укључујући пре свега Управу за војно здравство МО, није нашао за сходно да се, пре доношење наредбе, консултује са УВПС иза кога стоји више десетина хиљада војних пензионера и чланова њихових породица – корисника здравствених услуга војномедицинских установа. Једноставно се игнорисало мишљење, ставови и примедбе организације која заступа и бори се за остварење интереса свеукупне војнопензионерске популације.

Имајући у виду реаговања знатног броја војних пензионера, УВПС се почетком

априла обратило Фонду СОВО указујући на неодрживост наредбе којом се стављају ван снаге постојећа конзилијарна мишљења са шестомесечним важењем. Из Фонда СОВО је, према информацији из УВПС, одговорено да је наведена наредба стављена ван снаге, што је, испоставило се, представљало недопустиву дезинформацију. Јер, тек 14. маја, месец и по дана касније од (наводног) одговора ФСОВО дакле, уследила је допуна наредбе од 12. марта. Међутим, ни допуна наредбе Управе за војно здравство нису уважене примедбе војних пензионера. Наиме, ван снаге је стављена вишегодишња пракса по којој су, поред осталих, конзилијарна мишљења давали специјалистички кабинети ВМА. Оправдано се, с тим у вези, поставља питање због чега се сумња у добре намере угледних специјалиста ове врхунске војномедицинске установе уважавање не само у Србији, већ и у земљама далеко ван њених простора.

Иза конзилијарних мишљења, издаваних на специјалистичким кабинетима ВМА, стајала су, нема сумње, имена угледних специјалиста, при чему се не искључује могућност и појединачних злоупотреба. Нико, наравно, не негира да је, можда, долазило до злоупотреба путем рођачких и пријатељских веза, мита и других недозвољених начина издавања конзилијарних мишљења. Али, недопустиво је због евентуалних појединачних злоупотреба кажњавати велики број људи чије здравље зависи добрим делом од медијакмената који се издају на основу конзилијарних мишљења. Ако су такви случајеви заиста постојали онда је, несумњиво, познато ко су учесници таквих недопустивих радњи. Њих је ваљало на одговарајући начин санкционисати, а не, због њихових злоупотреба, безразложно кажњавати масу људи који су, после свега, дужни да скупле лекове, добијајући захваљујући конзилијарним мишљењима, купују у приватним апотекама. На то, поред осталих, упозорава и УВПС које шаље поруку Управи за војно здравство да се наведени проблеми „не могу и не смеју решавати на штету војних осигураника“.

Због чињенице да текст наредбе о забрани издавања конзилијарних мишљења, као и њеној допуни, нису стављени на увид корисницима здравствених услуга, међу војним пензионерима колају различита, веома често и погрешна тумачења. Јер, из непотпуних података, односно делова поменутих докумената, може се схватити да су лекари у специјалистичким кабинетима потпуно развлашћени када се ради о издавању конзилијарних мишљења, већ да је то сада у искључивој надлежности лекара на клиникама. Ово тим више доводи до недоумица с обзиром на то да, у доста случајева, ти исти специ-

јалисти раде и у клиникама које су једино овлашћене за њихово издавање. Могуће је у пракси да клинички лекар специјалиста може да потпише конзилијарна мишљења, али да му је то право као кабинетском специјалисти ускраћено. Где је ту логика, с правом се питају бројни корисници здравствених услуга.

Судећи према непотпуно обелодањеним садржајима наредбе и допуне, конзилијарна мишљења намењена су само пацијентима који се стационарно лече на клиникама. Сви други су, тако се бар тумачи на основу постојећих сазнања, лишени лекова који су, према мишљењима лекара специјалиста на кабинетима, неопходни за успешно спровођење терапије. Специјалисти са кардиолошког кабинета, на пример, као и њихове колега са, неуролошког, васкуларног, гастроентеролошког, ортопедског и осталих кабинета, морали би да пацијенте којима су ускраћени лекови и санитарска потрошна средства, упућују на стационарно лечење у клиникама како би стекли право на добијање конзилијарних мишљења. Могуће је, ипак, да наведена мишљења многих војних пензионера нису у складу са стручним интерпретацијом наредбе, али је очигледно да је она донесена на штету знатног броја људи којима здравље и опоравак од болести зависе највећим делом од лекова укинутих забраном доношења конзилијарних мишљења од стране лекара са специјалистичких кабинета.

Симптоматична је чињеница да Управа за војно здравство ставља ван снаге на закону засновано право војних осигураника у вези са издавањем конзилијарних мишљења. Јер, та управа, према непотпуним сазнањима аутора ових редова и веће групе корисника војног здравственог осигурања, треба поред осталог да обавља послове који се односе на припрему нацрта закона, правила, прописа и упутстава, а никако једностраним стављањем ван снаге већ постојећих прописа. А постојећи пропис, Уредбу о начину остваривања права из здравственог осигурања војних осигураника и чланова њихових породица, на основу Закона, донела је Савезна влада пре двадесетак година (Сл. лист СРЈ 67/93 и 29/94).

Имајући изложено у виду, с правом се очекује детаљно разјашњење од Управе за војно здравство, како би биле откљане све дилеме у вези са издавањем конзилијарних мишљења. Јер, наредба и допуна о којима је реч у овом тексту, неодолживо подсећају на праксу рада појединих органа Министарства одбране у претходним владама, који су запамћени по доношењу одлука и решења на штету војних пензионера. Оправдано се страхује од наставак те праксе, иако данас на челу тог министарства стоје људи у које корисници војних пензија имају велико поверење. Недопустиво је доношење аката игнорисањем доскоро постојећих права војних пензионера. И на њих се, свакако, односи недавна порука министра Вучића „да је најважније да владавина права замени злоупотребу права“.

Из нове књиге Добрице Ћосића **КОСОВО 1966-2013.**

ВИШЕ ДЕЦЕНИЈА САМ ПРЕДВИЋАО И ОЧЕКИВАО САДАШЊИ ИСХОД

Да Србија надживи XXI век, неопходан нам је сабир целокупних умних, радних и моралних потенцијала српског народа, укључујући и оног у расејању, у коме живи више од трећине Срба. Њихов интелектуални и економски потенцијал треба привући матици и дати им одговарајући значај, онако како су то учинили неки народи.

24. и 25. мај 2013. године

А данас, у палати председника Републике Србије Томислава Николића, министар Вестервеле је изјавио: „Србија може да учини добро Европи, а и Европа Србији, па је зато неопходно и важно да у овим историјским сатима буду донете исправне одлуке. Договор од 19. априла може бити назван историјским, сада је важно да се потврди договор о имплементацији и да буду видљиви први конкретни кораци примене.

Дописник Бете из Брисела јавио је да се у круговима ЕУ очекује да премијери Србије и Косова данас „пресеку“ кључна, нерешена питања око установљења нових институција Заједнице српских општина и њихово надовезивање на косовски систем политичке власти, нарочито кад је реч о политици и судству...

На Вестервелеово очекивање подршке „да буде опипљивих резултата у примени“, српски државни врх је одговарао да ће Србија испунити свој део обавеза преузетих Бриселским споразумом, а од Берлина очекује подршку за датум преговора о приступању Србије Европској унији...

Председник Србије Томислав Николић пренео је Вестервелеу „да је Србија посвећена решавању проблема КиМ и даљем напретку на путу ка ЕУ, али да неће обмањивати европске партнере обећавајући нешто што не може да испуни. Али и да Србија неће прихватити оно што не постоји у Бриселском споразуму, нити ће икада, ни отворено, ни привремено, прихватити независност Косова“.

Министар Гвидо Вестервеле одлетео је у Приштину и категорично изјавио да се расформирају паралелне структуре безбедности Србије на северу Косова... Шеф немачке дипломатије је рекао да је „Немачка опредељена за подршку Косову у свим областима“.

Бриселска симулација

Овај догађај нећу да коментаришем; више деценија сам предвиђао и очекивао његове садашње исходе.

Америка, Немачка и Европска унија, окончали су у Бриселу симулацију „договорног решења косовског питања“. Том диктираном састанку присуствовале су делегације српске владе, коју је предводио председник Ивица Дачић и Хашим Таџи, косовски премијер. На амерички захтев, прекинути су сви преговори у којима је тражено од Србије да добровољно призна независност Републике Косово.

Кетрин Ештон, представница Европске уније, издиктирала је Споразум који гласи:

1. Оснива се Заједница/Асоцијација срп-

Сведок збивања у два века: Добрица Ћосић

ских општина на Косову с већинским српским становништвом. Улазак нових општина могућ је само уз сагласност потписника споразума.

2. Заједница/Асоцијација српских општина биће формирана статутом. До њеног распуштања могуће је доћи само уз одлуку самих општина. Правне гаранције за то биће обезбеђене адекватним прописима и уставним законом (укључујући правило двотрећинске већине).

3. Структура Заједница/Асоцијација српских општина биће заснована на истим основама које постоје у статуту Асоцијације косовских општина – председник, потпредседник, скупштина, веће.

4. У складу са надлежностима које предвиђа Европска повеља о локалној самоуправи и косовски закони, општине ће имати право да сарађују у колективном остваривању својих овлашћења кроз Заједницу/Асоцијацију. Заједница српских општина имаће потпун надзор у областима економије, развоја, образовања, здравља и просторног планирања.

5. На Заједницу/Асоцијацију може бити пренето још додатних надлежности уколико то одлуче централне власти.

6. Заједница/Асоцијација ће имати представничку улогу на нивоу централне власти и имаће место у саветодавном већу заједница. У остваривању те улоге предвиђена је функција надзора.

7. На Косову постоји једна полиција – Косовска полиција. Све полиције на северу треба да се интегришу у оквиру Косовске полиције. Плате ће добијати само из Косовске полиције.

Косовски правосудни систем

8. Припадницима осталих српских безбедносних структура биће понуђено адекватно место у косовским структурама.

9. Постојаће регионални командант за четири већинске српске општине (Северна Митровица, Звечан, Зубин Поток и Лепосавић). Командант овог региона треба да буде Србин са Косова, кога ће именовати Министарство унутрашњих послова на основу листе коју ће доставити четири градоначелника у име ЗСО. Састав КПЦ ће одражавати етнички састав становништва четири општине. Постојаће и други регионални командант за општине Јужна Митровица, Србица и Вучитрн. Регионални командант за четири северне општине ће сарађивати са другим командантима.

10. Правосудне власти биће интегрисане и функционисаће у оквиру косовског правосудног система. Апелациони суд у Приштини формираће панел, у којем ће већина бити судије српске националности, који ће се бавити овим општинама са српском већином. Одељење Апелационог суда, у коме ће бити административно особље и судије, имаће стално седиште у северној Митровици (Окружни суд у Митровици). У сваком радном телу наведеног одељења већину судија чиниће косовски Срби.

11. Локални избори биће организовани у општинама на северу у 2013. под покровитељством ОЕБС, у складу с косовским законом и међународним стандардом.

12. План имплементације, укључујући и тачне рокове спровођења договора, биће сачињен од 26. априла. У имплементацији овог договора посебно ће бити наглашени принципи транспарентног финансирања.

13. Разговори о енергетици и телекомуникацијама биће интензивирани и завршени до 15. јуна.

14. Договорено је да ниједна страна неће блокирати нити охрабрити друге да блокирају једна другу на путу ка ЕУ.

15. Обе стране формираће Комитет за имплементацију под покровитељством ЕУ. Испод предлога споразума премијер Дачић је својеручно написао: „Овде потврђујем да је ово текст предлога који ће бити прихваћен или одбачен од обе стране. И. Д.“

Диктат Европске уније и Америке

Дачић и Вучић су на конференцији за новинаре, видно нерасположени и потиштени, изјавили: да је добијено највише што смо могли да добијемо.

Ја им то верујем. И не замерам им што су приморано потписали диктат Европске уније и Америке. Да и они нису настављали традиционалну и безнадежну политику према Косову, могли су овакав Бриселски споразум да потпишу чим су освојили власт.

Овим Бриселским споразумом, ја окончавам своју косовску хронику коју исписујем од 16. септембра 1966. до 25. маја 2013. године. Моја указивања на трагичне исходе албанског сепаратизма и предлоге за мирно, договорно, компромисно решавање косовског питања, поделом и етничким разграничењем – ниједна српска влада није усвојила. Тај предлог није усвојила ни „међународна заједница“ ни велике силе, јер имају своје империјалистичке циљеве на Косову и Балкану. Бриселско „решење“ косовског питања представља за Србе тежак историјски пораз националне и државне политике Србије. Такав исход није био историјска неминовност. То је исход слепо, нереалистичке, анахроне националне и државне политике Србије.

За овакав косовски пораз, пред историјом сматрам одговорном елокупну српску политику према Косову. Ту кобну политику засновали су коминтернини следбеници Срби – Титови бољшевици, наставио је Слободан Милошевић, продужила је „нова демократска власт“ и њена опозиција и црква, до овог бриселског диктата. Зар је било разумно и патриотски прихватити рат са Америком и НАТО пактом 1999. године, претрпети огромне људске и материјалне жртве, бити оптужен од „међународне заједнице“ за агресију и злочине, доживети изгон преко 200.000 Срба...

Наредбодавцима и потписницима овог Споразума, постављам само два питања:

1. Шта ће бити са српским манастирима?

2. Шта је одлучено о српској имовини – државној и приватној?

Већина Срба осећа се пониженим неправдом Бриселског споразума. Председници општина Северног Косова дубоко су незадовољни бриселским диктатом. Са разлогом. Али, за поразну националну политику према Косову, велику одговорност носе и Срби са Косова и Метохије, неспремни за компромисна решења косовског питања.

Косметско питање и у будућности

Много је данас у Србији разочараних и несрећних људи. Несрећан сам и ја, иако сам одавно предвидео овакав исход решавања косовског питања.

Несрећан сам и зато што знам да су одавно постојале политичке могућности да се косовско питање реши компромисно и праведно за оба народа: територијалном поделом и етничким разграничењем.

Такво решавање косовског питања одлучно су одбациле Америка и Европска унија због својих политичких циљева. Такво решавање вековних албанско-српских

КЊИГА НА ПУТУ КА ЧИТАОЦИМА

Књига „*Косово 1966 – 2013.*“ Добрице Ћосића, промовисана је у Коларчевој задужбини. О књизи су говорили издавач Манојло Вукотић, академик Љубодраг Димић, историчар Предраг Марковић и аутор.

антагонизма, није прихватала ниједна влада Србије, ни њена опозиција, ни Срби на Косову и Метохији, а најупорније ни Српска православна црква. Наравно, и Албанци безусловно подржавани од Америке. Они су хтели Косово у територијалним границама које им је обезбедио југословенски Устав из 1974. године.

И Слободан Милошевић је кривац што Србија губи етничку територију, тзв. „Северно Косово“, са долином Ибра и јужним Копаоником. Када је 1989. укинуо брионски устав Покрајине Косово, Милошевић је могао и морао административном одлуком да прикључи Србији територију копаоничког и студеничког среза, која је бесмисленом титовском одлуком Владе Републике Србије 1958. прикључена територији Покрајине Косово.

Косовско питање Бриселским споразумом није коначно решено. „Споразуми“ и „неспоразуми“ Албанаца и Срба трајаће док живе генерације Албанаца које су се бориле и боре за Велику Албанију; док живе српске генерације које су доживеле рат Америке и НАТО пакта 1999. године; док постоје протерани Срби и њихова деца, који су изгубили дом, имовину, завичај; док постоје ствараоци српске културе и историчари који знају и памте шта је српски народ изгубио у двадесетом веку дејствима империјалистичких сила и заблудном, нереалистичком националном и државном политиком; док постоји Српска православна црква која ће да се бори за очување православне и духовне баштине српског народа; док у Србима живи косовски мит слободе и свест о националном интегритету и идентитету.

Косовско питање ће обузимати људе и народе док постоји Балкан као поприште светских империјализма и сукоб агресивног ислама и замореног, потрошеног европског хришћанства.

Косово као исламска територија биће моћан чинилац у агресији неоосманске Турске за османлијско наслеђе Отоманске царевине на Балкану и њеној тежњи за продор у Европу.

Ова историјска збивања и последице које ће да наступе, стављају Србију пред тешка искушења. Неопходан нам је историјски разум, висока критичност према себи и истинито памћење своје прошлости, нарочито поразна збивања у прошлом веку. Бити поражен не значи – бити и побеђен.

У Европу не по сваку цену

Иза Бриселског споразума стоје уцене великих сила. Међутим, у садашњој међународној констелацији, сматрам нужним настојање да будемо примљени у Европску унију. И зато што такво настојање представља напор за брже цивилизацијско напредовање и модернизацију Србије. Али, та политика не треба да се оствари по сваку цену. Ако у јуну и добијемо датум почетка преговора, хоће ли нам обећати, без нових уцена, датум пријема у Европску унију?

Нада да ће приступање Европској унији представљати крај нашој економској, културној и цивилизацијској заосталости, бржи привредни развој, нада да нам само приступање Европској унији гарантује бољи живот и смањење незапослености, све се очигледније показује као неизвесност. Економска унија, подређена интересима великих сила, ступила је у сложу кризу, чије решавање наговештава темељну структурну реорганизацију, која не обећава добра Србији и малим, заосталим, сиромашним народима „Западног Балкана“, геополитички и историјски предодређених за периферију Европе. Државна политика заснована на једној идеји, доживела је пораз, јер је пренебрегла егзистенцијалне претпоставке опстајања малих балканских народа. Мали народи опстају ако користе сва разумна средства; ако схватају свет у коме живе и прилагођавају се.

Сабрати све умове

Формулисање нове националне политике није могуће у садашњим политичким странкама, у којима се укоренила наша најгора политичка традиција и све мане нашег менталитета.

Да Србија надживи XXI век, неопходан нам је сабир целокупних умних, радних и моралних потенцијала српског народа, укључујући и оног у расејању, у коме живи више од трећине Срба. Њихов интелектуални и економски потенцијал треба привући матици и дати им одговарајући значај, онако како су то учинили неки народи.

Косовско питање, чијем се политичком решавању много закаснило, није само косовско; то питање захтева темељно познавање прошлости и коришћење искустава из досадашњих пораза.

Редакцијска опрема текста

Борбена дејства артиљеријско-ракетних јединица ПВО и авијације

СРУШЕНО АМЕРИЧКО ЛЕТЕЋЕ ЧУДО

Оперативни распоред ракетних јединица ПВО створио је забуну код нападача, тако да у првом удару није пронашао ниједну РЈ ПВО средњег домета, по којој би дејствовао или је уништио, иако је више пута дејствовао с циљем уништења тих јединица

Почетак агресије НАТО-а на СРЈ, артиљеријско-ракетне јединице ПВО у стратегијској групацији РВ и ПВО су дочекале, по оружју, условно груписане у три целине: снаге ракетних јединица ПВО средњег домета; снаге ракетних јединица малог домета; снаге артиљеријских јединица ПВО различитог калибра. Ракетне јединице се класификују по домету на: јединице малог домета - даљина дејства до 10 км и висина до 5 км; средњег домета - даљине дејства до 50 км и висина до 10 км; великог домета - даљине дејства веће од 50 км и висина изнад 10 км.

Основни проблем и недостатак наших ракетних јединица ПВО је био мали домет по даљини и висини, ограниченост да једновременно прате и гађају само један циљ (објект) у ваздушном простору и врло велика осетљивост на електронско ометање, при чему се вероватноћа погађања умањивала са 0,9 на 0,1 и мање.

Ракетне јединице ПВО средњег домета груписане су за одбрану значајних објеката земље и снага одбране у рејонима тих објеката. У оперативном распореду РВ и ПВО је имало 32 ватрене јединице средњег домета: систем „НЕБА“ 12 ракетних дивизиона и систем „КУБ“ 20 ракетних батерија. На дан „Д“ ватрене положаје је посело 15 ватрених јединица (47%), у очекујућим рејонима било је 17 јединица (53%), неке од њих у високој готовости за брз излазак на ватрене положаје.

Добро планиран и реализован начин и време заузимања оперативног распореда ракетних јединица (РЈ) ПВО створио је забуну код нападача, тако да у првом удару није пронашао ниједну РЈ ПВО средњег домета по којој би дејствовао или је уништио, иако је извршио више дејстава с циљем уништења тих јединица.

На таласу обавештавања

У ситуацији велике деградације система ваздушног осматрања и јављања, РЈ ПВО су биле принуђене да својим радарским средствима (П-12, П-15, П-18 и РЛ-128Д) стварају своје локалне радарске мреже, ради осматрања ваздушног простора и прикупљања информација за обезбеђење ватрених дејстава. При овоме су примењивана два приступа (модела): Први, у 450. ракетном пуку ПВО, осматрачки аквизициони радар (ОАР) издвајани су из борбеног распореда ракетних дивизиона на удаљења 2-16 км и податке о откривеним објектима у ваздушном простору достављали на оперативни центар ракетног пука ПВО, одакле се командова-

ло и управљало ватром. Други, у 250. ракетној бригади ПВО, обезбеђење информација о објектима у ваздушном простору вршено је ОАР-ом из командне батерије, а укључење радара у дивизионима вршено је на мањим даљинама. По информацијама ОАР вршено је усмеравање ракетних дивизиона за тражење циља

(објекта) за дејство и дејство. Модел примењиван у 450. ракетном пуку ПВО показао се ефикасним, јер је смањило могућност откривања борбеног распореда ватрених јединица, омогућио ефикаснију заштиту од противрадарских ракета и успешнију борбу у условима електронског ометања.

У целини гледано РЈ ПВО средњег домета, за све време агресије, податке о објектима у ваздушном простору примале су од: оперативног центра сектора ПВО на таласу обавештавања, класично и аутоматски; формацијских радара из свог састава; осматрачких аквизијских радара ракетних дивизиона ПВО; својих ВОСТ-ова и радио-аматера.

У откривању авијације „стелт“ технологије (Ф-117А) најбољу ефикасност су остварили радар П-12 и П-18 (метарског фреквентног опсега). Авиони Ф-117 су овим радарима откривани на даљинама од 18 до 28 км. На основу података добијених од радара П-18 који је открио авион Ф-117А, на даљини од 24 км, 3. ракетни дивизион 250. ракетне бригаде ПВО је дејствовао и први у свету оборио тај авион.

Агресор је, у изразитој техничко-технолошкој надмоћи и оперативној супериорности, наметнуо нашим снагама за противваздушну борбу услове који су се базирали на доминацији његових нападних средстава и употребљеног оружја. За РЈ ПВО пре свега то су били: висок интензитет и динамичност борбених дејстава; напад са кружне основице; ватрено дејство ван домета наших ракетних система; примена интензивног и јаког електронског ометања, све до појаве „црног екрана“, тј. потпуног блокирања пријемника; потпуно познавање борбених и техничких могућности наших система ПВО и др.

ПИШЕ:
Спасоје
Смиљанић,
генерал-пуковник
у пензији *

Оборена два авиона врхунске технологије

У таквим условима наше РЈ ПВО средњег домета, максималним ризиком, али и креативношћу, високим залагањем и упорношћу, 96 пута су гађале непријатељске авионе у нашем ваздушном простору, при чему су утрошиле 163 ракете.

Ракетни систем „НЕБА“ (12 ракетних дивизиона ПВО), извршио је 50 гађања, при чему је утрошено 93 ракете. Сви ракетни дивизиони су гађали циљеве једном до осам пута. По седам гађања извршили су 3. и 4. ракетни дивизион 250. ракетне бригаде ПВО, а осам - 4. ракетни дивизион 450. ракетног пука ПВО. Јединице овог система - 3. ракетни дивизион, 250. ракетне бригаде ПВО, којим је командовао потпуковник Золтан Дани (унапређен у чин пуковника после обарања авиона Ф-117А), оборице су два авиона врхунске технологије и изузетно високих борбених могућности (Ф-117А и Ф-16С). Поред два оборена авиона, јединице тог система су, по процени елемената и услова гађања, погодиле још седамнаест непријатељских авиона.

Ракетни систем „КУБ“ (20 ракетних батерија ПВО) извршио је 46 гађања, при чему је утрошено 70 ракета. Од 20 ракетних батерија ПВО, њих 16 је гађало. Јединице овог система, са материјалним доказом обориле су две беспилотне летелице (240. самоходни ракетни пук ПВО). Према процени услова и елемената гађања, те јединице, погодиле су 13 авиона и 2 хеликоптера, али без материјалних доказа о њиховом погађању. У анализама дејства РЈ ПВО, за тај систем, стручњаци су указали да су на ефикасност дејства знатно утицали: недовољна обученост борбених послуга за рад при електронском ометању; велики број гађања (59%) извршен једном ракетом; мали број гађања (око 24%) извршен у систему К-1М. Реч је о систему аутоматског командовања и управљања ватром у самоходним ракетним батеријама у саставу самоходног ракетног пука ПВО. Аутоматско управљање ватром (које омогућава К-1М) представља целокупност мера за потпуно искоришћавање ватрене могућности ракетних батерија у дејству по објектима у ваздушном простору.

Уништено девет беспилотних летелица

АРЈ малог домета стратегијске групације РВ и ПВО, употребљаване су за непосредну одбрану значајних објеката и јединица РВ и ПВО. На почетку агресије било је 51 батерија, а у даљем току рата, доласком резервног састава позваног на мобилизацију, тај број је нарастао на 67 батерија. Употребљаване су по одлукама команданата виших и највиших тактичких састава, у чијем су организацијском саставу биле. Одмах по отпочињању агресије органи командовања и стручни органи команди Корпуса ПВО, Ваздухопловног корпуса и РВ и ПВО су закључили да важећа тактика употребе ових јединица, за конкретну ситуацију напада из ваздушног простора не одговара. Наиме, дејством авијације НАТО-а са веће даљине од домета оружја са којим су ове јединице располагале и немогућност откривања крстарећих ракета у полету, како дању, још теже ноћу,

оне нису више биле субјекат одбране, већ само објект дејства. Одмах се приступило измештању јединица на веће даљине од објекта одбране, и до 10 км на процењеним правцима налета, пре свега крстарећих ракета, али и авиона и беспилотних летелица. Артиљеријско-ракетне јединице ПВО малог домета РВ и ПВО у току агресије су извршиле 459 ватрених дејстава, при чему је утрошено 200 ракета и 100.012 комада противавионске муниције различитог калибра. У извршених 459 ватрених дејстава уништиле су, са материјалним доказом, 9 беспилотних летелица, 45 крстарећих ракета и 4 велика пројектила. Према процени елемената и услова гађања, ове јединице су погодиле и 6 авиона.

У току рата пројектован је, израђен и у борбену употребу уведен ИЦ самонавођени ракетни систем РП-4М – 3 одељења. У борбеним дејствима извршено је пет гађања овим системом, утрошено је пет ракета и по процени елемената и услова гађања погођена су два авиона агресора.

Артиљеријско-ракетне јединице ПВО малог домета, како из структуре РВ и ПВО, тако и из структура целе Војске Југославије, у целини су имале стратегијски значај у нашој одбрани од напада авиације НАТО-а из ваздушног простора. Оне су, иако нису вероватно уништиле ниједан НАТО авион, скоро потпуно ограничиле дејства авиона НАТО-а са малих висина, „држећи“ их на висинама изнад 4.000 м, онемогућавајући им визуелни контакт са бројним борбеним средствима (оружја и оружја) Војске, и тако испоље ефикаснија дејства по истима. Оне су један од разлога (пored других бројних мера и поступака) зашто је НАТО авиација на КиМ уништила само 13 тенкова Приштинског корпуса.

Борбена дејства ловачке авиације

Према подацима НАТО-а, артиљеријско-ракетне јединице ПВО малог домета су у време агресије уништиле 27 беспилотних летелица, од којих су 16 биле аме-

ричке. Иако Американци кажу да су неке од њих изгубљене због неповољних метеоролошких услова и других незгода, признање иде у прилог улози и значају коју су имале артиљеријско-ракетне јединице ПВО малог домета у одбрани земље.

У току рата, артиљеријско-ракетне јединице ПВО из стратегијске групаације РВ и ПВО, укупно су извршиле 555 ватрених дејстава – гађања по непријатељским нападним средствима из ваздушног простора. Утрошиле су 363 различита ракетна пројектила и 100.012 комада противавионске муниције различитог калибра. Са материјалним доказом обориле су 2 америчка авиона (Ф-117А и Ф-16С), 9 беспилотних летелица, 45 крстарећих ракета и 4 велика пројектила. Још су, по процени елемената и услова гађања, погодиле 36 НАТО авиона и 2 хеликоптера. Просечно за обарање једног авиона утрошено је 48 ракета система „НЕБА“ и „КУБ“, а за погађање, према процени елемената гађања 4,5 ракета.

На дан агресије 24. марта 1999. године југословенског РВ и ПВО, за употребу у одбрани од авиације НАТО-а је имало 57 авиона ловца: 47 авиона типа МиГ-21 и 10 авиона типа МиГ-29.

На самом почетку првог удара 24. марта донео сам одлуку да се авиони МиГ-21 не употребљавају у извршењу задатка противваздушне борбе.

Једноставно речено „мало рука, малена и снага“. Десет авиона МиГ-29 требало је употребити у борби против јуришне авиације НАТО, коју обезбеђује од 70 до 100 најсавременијих НАТО ловаца. Тако је и било. Одмах на сигнал да је агресија почела и наређења за полетање, полетело је пет појединачних ловаца (прво полетање у 20.12 сати), са аеродрома Ниш два, са аеродрома Батајница – два и аеродрома Поникве – један авион. Ниједан од пилота, који су били у кабинама тих авиона: *мајор Илија Аризанов, мајор Небојша Николић, мајор Драган Илић, мајор Љубиша Кулачин и мајор Милорад Милутиновић*, нису дошли у ситуацију да употребе своје оружје и дејствују по авионима агресора. У тој, заиста неравноправној борби три авиона су погођена и оборена од стране ловаца НАТО-а. На срећу пилоти Аризанов, Николић и Милутиновић су избацивими седиштем напустили погођене авионе. Један тешко оштећени авион, за чијим командама је седео мајор Драган Илић је слетео на аеродром Ниш, а авион за чијим командама је седео мајор Љубиша Ку-

лачин, слетео је на аеродром Сурчин без икаквих оштећења.

Јунаци плавих висина

Двадесет шестог марта, у поподневним сатима, на борбени задатак је полетео пар (два) авиона МиГ-29 са пилотима *мајором Слободаном Перићем*, вођом пара и *капетаном прве класе Зораном Радосављевићем*, пратиоцем. Ни овај наш пар авиона није дошао у прилику да употреби

своје наоружање и дејствује по авионима НАТО-а. Њихове авионе, у рејону Бијељине, погодиле су ракете ловаца НАТО-а лансиране са велике удаљености. Мајор Перић је успео да напусти авион избацивими седиштем, а капетан прве класе Зоран Радосављевић нажалост, то није могао да уради. Његов авион погођен непријатељском ракетом пао је заједно са пилотом Радосављевићем у атар села Жуга.

Осмог априла са аеродрома Лађевци, ноћу, подигнут је један МиГ-29 са задатком патролирања – претраживања зоне Ниш – Димитровград. У лету није регистрована авиација НАТО-а и по истеку 0.30 сати лета авион је враћен на слетање.

Четвртог маја 1999. године на задатак је са аеродрома Батајница, полетео и командант 204. ловачког авиацијског пука, *потпуковник Миленко Павловић*. У одбрану нашег неба изнад његовог Ваљева, командант је полетео својим МиГ-ом-29 да заустави вандалско бомбардовање које су авиони НАТО-а вршили по Ваљеву и његовој околини. Али, ни командант није имао прилику и могућност да употреби своје оружје. Његов авион је погођен ракетом испаљеном са ловаца НАТО-а, са велике даљине и оборен је. Потпуковник Павловић није успео да напусти авион.

Авиони-ловци МиГ-29 упућени су у девет летова (седам појединачно и два у пару) на задатак пресретања непријатељских авиона у ваздушном простору изнад територије СРЈ. У свих девет летова наши пилоти нису имали могућности и услове за дејство по непријатељским авионима. Три појединачна лета су извршена ради маневра, при чему је маневар са аеродрома Подгорица на аеродром Поникве, завршен удесом – уништењем авиона, грешком пилота мајора Слободана Тешановића. Авиони МиГ-29 извршили су 12 борбених летова са 06.10 сати налета. Непријатељски ловци су оборили 6 наших авиона МиГ-29, а тешко оштетили један.

Авиони – ловци, типа МиГ-21 су 30. априла 1999. године извршили 6 летова са 3.00 сата налета, са задатком маневра са аеродрома Приштина на аеродром Сјеница (4 авиона) и на аеродром Ниш (2 авиона).

Укупно у време агресије НАТО на СРЈ ловачка авиација РВ и ПВО је извршила 18 борбених летова са 07.35 сати. Девет летова је извршено са задатком пресретања и дејство по непријатељској авиацији, а девет летова је извршено са задатком маневра у ратним условима.

* Бивши командант РВ и ПВО ВЈ

КАКО ДО КЊИГЕ

Студија генерал-пуковника у пензији Спасоја Смиљанића „Агресија НАТО, Ратно ваздухопловство и противваздушна одбрана у одбрани отаџбине“, према оценама многих војних експерата, представља најсвеобухватније и најпродубљеније штиво о ратним догађањима на простору СРЈ 1999. године, са обиљем прецизних података и анализа.

Књига се може набавити поштом на телефон 063/8623-836.

ГЕНЕРАЛ СПАСОЈ СМИЉАНИЋ АГРЕСИЈА НАТО

РАТНО ВАЗДУХОПЛОВСТВО
И ПРОТИВВАЗДУШНА ОДБРАНА
У ОДБРАНИ ОТАЏБИНЕ

Двадесет први век по свему мора бити чудесан. Пре само сто година нико није могао да замисли космичке платформе, клониране људе, киборге, невидљиву технологију, другу страну Месеца, креативну улогу Сунца, фреквенцију мисли... У двадесет другом веку, очекује се, човек ће крстарити свемирским бродовима Млечним путем, као што то сада чини луксузним бродовима Тихим океаном или лековитим својим крвотоком. Тајне се све време сужавају и шире, с мером пале и с мером гасе.

У доба стварања немогућег, човек је схватио да је прихватањем институционалног надгледања изнедрио појаву која смртно угрожава његову судбину, односно његов унутрашњи мир, приватност, достојанство и сваковрсну слободу. При том је истина да је човек навикао да га неко надзира. Док је дете, над њим бдију родитељи, дадиље, васпитачи..., а понекад и друга деца. Касније о његовом понашању брину учитељи, наставници и професори. Када стаса за самосталан живот, прате га оштри погледи полицајаца, испитивачки погледи лекара, правника и шалтерских службеника, и ставља се под стални надзор претпостављених, контролора и „колега“ из „унутрашње“ безбедности.

Наведене врсте надгледања понашања људи природне су и чине део бриге о људима. Међутим, један од најважнијих проблема људског рода – морална декаденција квантитативне цивилизације – изазвала је драстично материјално раслојавање људи и потпуно другачије разлоге и услове за њихов надзор. Сада „велики брат“ (група најимућнијих лица) одлучује о животу и смрти осталих људи. Брига о људима је ишчезла, а брига о иметку све више опседа људски род.

Диктатура 3 000 најимућнијих људи света

На размеђу информатичке и нанотехнолошке ере, средства за живот се убрзано преливају у касе, банке и фондове најимућније касте. То је условило да су новчана улагања превасходно усмерена у личне, уместо у друштвене пројекте, да судбина већини људи измиче из руку, смањује се број ангажованих у стварању нових вредности, онемогућено је људима да се правовремено спреме за старост... Пред будућношћу стрепе и млади и стари људи. Нове генерације имају све мање могућности да им нешто претекне и да нешто наградје до своје старости. У општој несташици, губе се основне људске вредности и врлине, а исконску љубав потискују душевни бол, стрепња, страх, завист, подозрење и мржња.

Али, ко је или шта је „велики брат“? Реч је о двоструком феномену. Он је физички систем који ће се у следећих десетак година, по свему судећи, потпуно персонализовати. Истовремено, то је владајући метафизички концепт.

У физичком облику, реч је о више од 3.000 најимућнијих људи света. То су масонеријом обухваћени мегакапиталисти. Сва лица у чијој су одбрани и заштити обезличени гардисти, ојачани ОУН (Савет безбедности), НАТО-ом, ОЕБС-ом, ММФ-ом, Саветом Европе и Парламентом Европе...

Њихов систем подсећа на време Јоси-

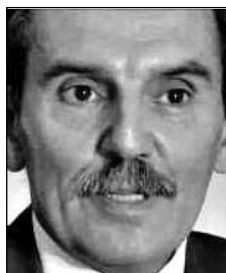

Како најимућнији владају нашем планетом

ОДЉУЋИВАЊЕ У РЕЖИЈИ „ВЕЛИКОГ БРАТА“

На размеђу информатичке и нанотехнолошке ере, средства за живот се убрзано преливају у касе, банке и фондове најимућније касте. То је условило да су новчана улагања превасходно усмерена у личне, уместо у друштвене пројекте, да судбина већини људи измиче из руку

фа Висерјоновича Стаљина када је постојао само један прави Стаљин, а стаљинизам се састојао од безброј мањих Стаљина, различитих величина и вредности, на различитим нивоима. Зато сада сви они који имају телесну заштиту припадају систему „великог брата“. Они, кријући свој идентитет и негујући своју безличност, све надгледају. Док их све не купи најимућнији међу њима личиће на братство, а потом ће на економско-политичко-војној сцени остати у Библији предвиђени, осамљени, али свемоћни „Владар света“. Сада Дејвид Рокфелер само подсећа на њега. Већина особа које сачињавају вишедимензионог брата већ је, због зала почињених Србима и хришћанству, проклета у име господина Исуса Христа...

ПИШЕ: проф. др
Светозар
Радишић,

пуковник у пензији

С друге стране, „велики брат“ је концепт размишљања који је прихватила већина људи. Свеprisутна свест „великог брата“ је испољено зло у људима. Он је култура претходног и „новог доба“ настала из односа према својини и потхрањена медијском манипулацијом, односно непромишљеним уверењем да је све што излази из магичних ТВ кутија – истина. Гоји (раја, народне масе, руља), одљужени ставовима сионских мудраца, плаћају цену свог настојања да прихвате и одобре похлепу имућних, у жељи да постану нечији пигмалион, попут њиховог узора – самољубивог Била Гејтса.

Зло усмерено ка Србији и Србима

Александар Дугин је у предговору српском издању књиге Основи геополитике – Геополитичка будућност Русије издвојио из руље већи део српског народа: „Ви сте се с атлантизмом суочили кроз натовске бомбе. Одолели сте, нисте се предали. То је била сурова лекција из геополитике – разорени градови, унакажена поља, пострадали недужни људи – деца, девојке,

старци... А ви сте – Госпoде Боже, већ по ко зна који пут – сачували част, нашу заједничку евроазијску част... Клањам се великом српском народу”.

Све је мање из руље издвојених интелектуалаца а услови за саомобитност, самосвест, информисање истинитим информацијама и самопоштовање убрзано ишчезавају. Осврћући се око себе, преостали интелектуалци се саблажњавају над догађајима којима нису дорасли, јер их не разумеју. У књизи *The Twilight of the West* записане су изјаве Ремзија Кларка, Бижит Бардо, Ноама Чомског, Михаила Горбачова, Питера Хендкеа, Игора Мандића, Никите Михалкова, Харолда Пинтера, Александра Зиновјева... Сви су запрепашени количином зла усмереном ка Србији и Србима и немоћни да било шта учине да се то зло не обнавља.

Такав „велики брат” нуди свим грађанима света да стекну капитал и постану једнаки њему. Треба само да савладају грижу савести и да непрестано узимају све што могу од кога стигну. Његов концепт је копија Божије понуде свим људима да постану безгрешни попут Исуса Христа. Треба да живе што бестелесније и да непрестано дају. Прва понуда извитопереном људском роду изгледа веома природно и доступно, а друга личи на још једну „немогућу мисију”. А руља к’о руља – увек иде лакшим путем.

Свет је постао јединствен „мулти левел систем”, у којем сви напори појединаца све време јачају мегакапиталисте. Што време више протиче, имућни су имућнији, а сиротиња је сиромашнија.

Службеници „великог брата”, његови главни ослонци и освеживачи, припадају тзв средњем, чиновничком, техноменаџерском слоју људи. Они су уверени да ће кад-тад да му се придруже, иако знају да до огромног капитала није могуће стићи часно, чисте душе и чистих руку. За стварање нес(а)весних „гонича робова” и владање руљом најимућнији мегакапиталисти настоје да искористе обједињену планетарну религију, средства јавног информисања и нанотехнологију. Да размишљање људи са „ситном душом” није засновано на тако мало знања, мегакапиталисти не би постојали, нити би имао ко да их (са)чува.

Владари из сенке и ванредно стање

Када неко науми да саучествује у нестанку феномена „великог брата” и само помисли да је његово раскринкавање и разголићавање довољно за урушавање концепта, онда постаје блиска одавно присутна мисао да је реч о још једном рашомону. То је као када психа жели да се самоконтролише, свест покушава да се освести, ум настоји да схвати себе а душа треба да се самостално продукова. Зар је могуће очекивати да ће се метафизички облик „великог брата” одрећи себе?

Планетарни је проблем то што су најмоћнији људи одлучили да не информишу оне друге и што им је циљ да већ избезумљено јавно мњење буде тестаца маса за свевремено и сваковрсно обликовање. Међутим, уколико у томе не остваре успех, постоји могућност да се пред њима кад-тад појави разуларена руља, коју тре-

ба контролисати, изоловати, неутралисати, или, пак, елиминисати.

Тешко је оспорити да је у људском роду, почетком 21. века, између оних који владају и оних који припадају руљи, успостављен однос који је веома сличан претпостављеном односу између Нефила и људи. Стога се очекује да ће „владари из сенке” искористити прву прилику за увођење ванредног стања, ради потпуније контроле сиротиње. Тада ће заувек ускратити тзв. обичним људима право на достојанство и слободу. Уосталом, у историји људског рода није постојала боља прилика да се овлада целом планетом.

У време када је јасно да би сви умови света требало да се позабаве проблемом опстанка људског рода, а и саме планете, (за)купљене медијске куће, у којима већином влада новинарски полусвет, предвођен фак-идиотима (којима је важан само новац), убрзано избезумљују, иначе неинформисане, грађане. Чине то увођењем обездушених програма, филмовима и емисијама за величање свега што је настрано и за продају. Врхунац је пренос ратова уживо.

Уместо да људи све већу ризницу усвојених знања искористе за своје материјално и душевно усавршавање, људска цивилизација је све угроњенија, што после 20 векова култивисања заиста делује чудно, мистериозно и бесмислено. Научни и школски програми за просвећивање људи полако постају реткост, иако би човек, да би изменио садашњи начин размишљања, морао да се освести и духовно прогледа. Тада би могао да усмери енергију ка хуманијим решењима и улагањима, у истраживања која ће омогућити бољи живот будућих генерација.

Слободни се називају луталицама

Школовани медијатори не нуде решења виталних проблема и не уче како да се људи односе према стварности. Толико мало људи сазнају о својој души, да постаје беспредметан сваки разговор о сврси живота. Непростојно је да људи уопште разговарају када располажу потпуно различитим информацијама из недодирљивих области. Размена информација је немогућа за кратко време, а наметање свог знања неуљудно и бесмислено. Зато људи у кратким сусретима, уколико су из различитих бранши, воде празне разговоре, препуне бесмислених фраза.

У електронским медијима доминирају емисије за одмор, забаву и разбистригу, а напоредо са њима, у тзв. информативним блоковима, глобалисти уништавају језике, културе, традиције и тековине. Резултат је изопачени свет изопачених. Као да се неко поиграва судбинама нормалних људи.

Зато није чудно што се за вође све чешиће кандидују зависници од дроге, на страни људи и они с говорним и другим телесним и менталним манама. Професори остају за катедрама, а њихови недовршени студенти покушавају да постану председници држава. Младићи и девојке саветују с ТВ екрана старије генерације и чекају да им се у партијама и скупштинским клубовима придруже нови дипломци мегакапиталистичких школа. Полако али сигурно, грађани постају руља потпуно незаинтересована за сопствену будућност.

Угрожени су људи, животиње, биљке, минерали, вода, ваздух... Све их је угрозио поредак похлепних мегакапиталиста. Из дана у дан све је мање слободе. Свуда ничу зидови, ограде, преграде, рампе, паравани... Преграђују се и морске обале. Све више је уторених и ухапшених људи и животиња. Слободни се зову луталице... Већ следећег дана зло је савршеније, и све је дебљи талог у прљавим људским душама произишао из незнања, зависти и мржње. Упорно га негују они који су опљачкали и обездушили људски род. Моћ најимућнијих људи толико је заслепила и престашила ослабљене људе да су спремни на самоуништење бежећи од сваке врсте самопоштовања. Продају се љубав, истина, част, образ, вода, ваздух, земља... Све! Летке и рекламе као да више не гурају насилно у руке и срце, него право у душу.

Савладати лоше у себи

Разборитији људи схватају да треба уништити концепт према којем су људи постали обезбожена, обездушена, обесправљена а и опљачкана руља. Да би мегакапитал нестао треба савладати зло у себи, што захтева и коначни обрачун с капитал-односима, који су довели до настанка гордих и умишљених владара и до последичног стварања убогих људи. Тај концепт је у свести већине људи. Заснива се на прихватању свеprisутне похлепе.

Један од основних разлога за писање о „владарима света” јесте српска судбина у планетарним оквирима. Делићи распарчане истине указују да је могуће да су Срби били један од најраспрострањенијих родова, раширени од Индијског полуострва, преко Русије, Скандинавије и Прибалтика, до британских острва. Најочевиднији и најсвежији пример за то су Лужички Срби и нестанак Срба са подручја Сент Андреје, из Равних Котара и Жумберка код Загреба. Брисање историје под Римском куријом, а затим и ватиканском, нордијском и германском школом, учинило је да људи Запада искрено замрзе Србе и почине бездушни геноцид над њима.

Историчар Милош С. Милојевић је својевремено написао, а Олга Луковић-Пјановић је на то подсетила, у књизи Срби... народ најстарији, ради поуке и завештања младима: „Запад ствара неку врсту конвенције, по којој пресеца и онемогућава, на пример, паралелно изучавање српског и грчког језика, а то би биле сасвим извесно студије, које би откриле – ствари нечувене... Германска школа и западна наука су збрисале са земаљског тла (по Херодоту) најмногбројнији народ после Хиндуса – Трачани! Зар су малобројни и нешто бројнији Римљани преживели и надживели све инвазије и одржали се до нашег времена, а стари Трачани (како су их Грци називали), су, тек тако, збрисани са земаљског тла? Па је збрисан и други народ древног порекла – Трибали, односно Србљи... И то се догодило зато, што је неко на Западу тако одлучио, да би се – по његовој науци – Словени уопште појавили тек на нашем континенту, као придошлице, које се уопште не узимају у обзир приликом решавања многих важних лингвистичко-историјских европских проблема”.

Видовдан јуче, данас, сутра

УПОРИШТЕ ОЧУВАЊА ИДЕНТИТЕТА

Речи светог Лазара уочи битке „Боља нам је у подвигу смрт, него са стидом живот, боље нам је у боју смрт од мача примити, него плећа наша непријатељима нашим подати”, постале су морални кодекс понашања српских војника у рату и односу према роду и отаџбини.

Видовдан, један од најзначајнијих српских историјских и верских празника. Ћутња о њему никада није била гласнија, скоро да би се могла описати пениковим стиховима од пре стотинак година, који кажу да „Косово ћути, Ситница јечи, гроб зија давно ископан. Ал' кога чека? Знаће тек рећи још један Видовдан.”

Сигурно је да се о значају Видовдана за српски народ може говорити са различитих аспеката – политичког, историјског, верског, културолошког, војног и других, мада је изузетно тешко издвајати делове од целине која је, само као таква, вековно упориште очувања националног идентитета Срба.

Овом приликом разматраћемо војну димензију видовданске приче, имајући у виду да је пре више од 600 година српски народ, жртвујући своје најбоље ратнике, у страховитом сукобу на Косову пољу, успео да за читав век заустави поход Османлијског царства на Европу, а да је већ 14 година на истом простору распоређена нека друга војска, бројнија и опаснија од османлијске, јер не поробљава, већ убија и за тире трагове српског постојања.

Косовска битка је била последњи велики и најжешћи окршај Срба и Турака у том периоду, али и последња нада да се снагом оружја може зауставити ондашња млада и моћна османлијска империја, која се као лавина обрушавала на европско тло.

После тешких пораза својих одреда код Плочника и Билеће, Турска се дуго припремала за коначни обрачун са Србима. Прикупивши најелитније војне снаге из азијских и европских делова империје, турски султан Мурат је у пролеће 1389. године, са синовима Бајазитом и Јакубом, кренуо у поход на српске земље и у другој половини јуна избио на Косово поље. Иако нема поузданих историјских извора о бројном стању војске, помиње се број од 40.000 турских ратника, што је, за услове оног времена, представљало застрашујућу војну силу.

Емисари јавили о победи Српске војске

Српски кнез Лазар није био изненађен појавом велике турске војске на челу са султаном. Знајући да је одлучујући сукоб неминован, он је претходних година извршио низ дипломатских, политичких и војних припрема како би ојачао одбрамбену снагу државе. У помоћ су му притекли Вук Бранковић, господар Косова и Влатко Ву-

ковић, војсковођа босанског краља, тако да је на Косово поље кнез Лазар извео око 25.000 ратника. Велику предност противника кнез је ублажио избором места и времена битке и оперативним распоредом сопствених снага, који турска војска никаквим маневром није могла заобићи. Моралну снагу малобројније српске војске најбоље је описао песник стиховима: „Све се креће, све што часно беше, небом сунце крваво изгрева, силна војска Самодрежи ступа, страшни завет знамења јој купа, страшни завет – клетва Лазарева.”

У судару две војске погинула су оба владара. Прво се Милош Обилић, са групом српских витезова, пробио до султана Мурата и убио га, а при самом крају битке, турска је војска посекла кнеза Лазара. Претрпевши страшне губитке, обе су се војске повукле са Косова поља, а турска и са српских земаља. Први извештаји емишара су говорили о српској победи, па је хришћанска Европа то и прославила. Међутим, ни тада није учинила ништа да помогне Србији да се ова опорави од страшних губитака и тако спречи вишевековно ропство српског народа под османлијама.

Косовска битка је преточена у легенду која је, преносећи се са нараштаја на нараштај, очувала национални идентитет Срба и била, у одсудним временима опстанка српског народа, упоришна тачка наде у ослобођење. Речи светог Лазара уочи битке „Боља нам је у подвигу смрт, него са стидом живот, боље нам је у боју смрт од мача примити, него плећа наша непријатељима нашим подати”, постале су морални кодекс понашања српских војника у рату и односу према роду и отаџбини. Надахнут њима, српски народ је читавих сто година непрекидно ратовао како би протерао турску војску са своје територије и ослободио Косово поље као свето бојиште натопљено крвљу српских јунака.

Сигурно је да сви који су српског рода, па чак и они који би желели да то промене, знају далеко више о косовском боју, легенди и завету, од наведених неколико реченица са почетка текста. Због тога се може поставити питање чему и оне када је све познато? Иако је обавеза и владара и

ПИШЕ:
Милен Симић
генерал-потпуковник
у пензији

чиновника, патријарха и свештеника, официра и војника, учитеља и ученика и свих других грађана да на Видовдан, као најзначајнији народни историјски датум, сећањем, молитвом и протоколом одају пошту светим косовским ратницима, без обзира на време њиховог сврставања у Лазареву војску, то није једини разлог за настанак овог текста, мада ће он, вероватно, бити један од ретких посвећен Видовданском боју и завету.

Морални кодекс према отаџбини

Свакако да је најзначајнији разлог то што већ двадесетак година, а посебно од када су поново окупирани Косово и Метохија, и физичко и духовно попрште славне битке, постоји снажан притисак на српски народ који иде у правцу брисања националне историјске свести, у којој несумњиво најзначајније место припада косовском завету. Тај је завет, како је већ наглашено, створио посебан морални кодекс односа према отаџбини, роду и слободи и жртвовању за њих. Докле год тај морални и свети завет постоји очуван и поштован у колективној и институционалној меморији српског народа, немогуће је Србе претворити у поданичку масу. Јасно је да са живим косовским митом и заветом нема „новог или модерног патриотизма” који апсолутизује глобални поредак, на штету националног корпуса. С друге стране, косовски мит је снажна прича о српској ратничкој части која је потврђивана и учвршћивана вековима после њега, без обзира на то што су ратни противници ратовали на нашој територији примењујући зло без граница. Све док нам је косовски завет идеја водиља, биће безуспешни покушаји обезбашћивања и бестијализације српског народа, све у циљу правдања зла које му је учињено и у прошлом веку, и данас и, изгледа, сутра.

„Ето, то показује прошлост нашег народа- његова историја. Ако желимо да нас она поучи у садашњости те да створимо светлу будућност, треба да имамо чврсту државну организацију, да имамо довољну, добро организовану, дисциплиновану и одушевљену војску и да међу собом развијамо слогу, љубав, религиозност и патриотизам до фанатизма.”

Косовски мит живи у нама

Сигурно да оне који добро разумеју значај историјске свести и посебно косовске духовне вертикале, не чуди што је на пројекту наметања заборав ангажовано више „модерних културолога” и „историчара”, но што је било турских војника на Косову пољу. Ови први квалификују Видовдан као рецидив паганства, а сам косовски мит означавају као ограничавајући фактор у развоју српске културе, док ови други говоре о косовском поразу и у вези са тим проблематизују структуру или психолошку грађу српске нације која га се, као тако поразног, опште и сећа на још и не дозвољава после толико векова да га прекрије заборав. На основу досадашњих ефеката, а имајући у виду време као ограничени ресурс, може се закључити да је мала вероватноћа да ће остварити свој наум, баш као што ни турске уходе нису успеле да поколебају српске ратнике пре

саме косовске битке причом о бројности, снази и непобедивости турске војске. За српски народ је најбољније данашње подаништво власти и интелектуално вазалство према појектима „рашчишћавања са прошлости“, где је косовски мит главна тачка напада.

Други разлог за овакав помен косовским ратницима лежи у убрзаном процесу отимања Косова и Метохије ради стварања „независног Косова“, прве терористичке државе на свету, па још у „цивилизованог“ Европи. После успешне хрватизације Крајине методом протеривања већине српског становништва и католичена остатка, унитаризације Босне и Херцеговине свођењем Републике Српске само на име које у суштини не значи ништа, па онда стварања „независне Црне Горе“, Европа је спремна да, као и пре Косовске битке, надирућем радикалном исламу уступи српске националне територије, како би успорила продор ислама у њен централни део. У лицемерним и фарсичним „преговорима“ о коначном статусу Космета, више нико не помиње суверенитет и територијални интегритет Србије над косметском територијом, што су категорије верификоване Резолуцијом 1244, и главни су допринос двогодишње противтерористичке борбе и тромесечне одбране од агресије НАТО-а. Иначе, да је било по рамбурјевском ултиматуму, на Косову и Метохији би одавно била формирана друга шиптарска држава, а остатак Србије би био под окупацијом, у пуном значењу тог појма.

Трговци туђим територијама

Више се не пласирају ни лажна обећања, преко слогана „Косово за развој“ и „Или Косово или Европа“. Како сада изгледа, после отимања Космета, нити ће бити развоја, нити ће бити Европе, јер није успешно завршен процес фрагментације српског националног простора, а није извршена ни „демитологизација“ косовске приче, па је изостало стварање поданичке свести код српског народа. Анализом разлога оваких поступака Европе и њеног моћнијег прекоокеанског полубрата, лако је одредити који ће њихови интереси из политичке, економске, војне и других сфере бити остварени преко трговине српским националним територијама, међу којима је косметска најзначајнија. Међутим, најбитнији задатак им је „обрачун са косовским митом“, јер трговци туђим територијама верују да ће, ако српском народу буде одузето поприште косовске битке и материјални трагови о њој, време избрисати сећање на косовске јунаке, и, на сећању и поштовању њихове жртве, изграђен вредносни систем, а онда ће све бити лакше.

И само видовданско помињање удворичке власти и свих оних који су „продали веру за вечеру“ учествујући у трговини са светом српском земљом Косметом, натопљеном крвљу вечних српских јунака, било би скрнављење и једног и другог. Поставља се питање шта је са онима за које се са сигурношћу може претпоставити да у себи носе живи косовски завет, а који данас ћуте. Јесу ли због тога они уопште достојни видовданског препознавања? Где су данас интелектуалци који су донедавно истицали значај светости косовске земље? Зашто владице витлају кандилима у

Обележавање Видовдана на Газиместану 1999. године

дворцима пљачкаша народне имовине, уместо да свом несретном стаду помогну у очувању духовног идентитета? Зашто ћуте и они који су крајем прошлог века били на Космету и учествовали у борбама против шиптарских терориста, исламских фанатика и натовских специјалаца? Зар су већ заборавили саборце који су се сопственом жртвом сврстали у Лазареву свету војску? Ако су то учинили њима, зар то неће учинити и вишевековном историјском наслеђу? А шта је са самим српским народом? Да ли је још увек актуална пеникова опомињућа дилема постављена још пре сто година: „Што ћутиш Србине тужни? Протрљај очи, слава те зове на црно гробље, на оно тужно Косово поље?“

Ратови ради мира

Трећи и најважнији разлог опредељења за анализу војног аспекта видовданског помена, је тренутно стање српске војске. Страначке незналице, официри натуршчици и удворице без националне и професионалне части, довеле су је до ништавила. Они, који у срцима још увек носе косовски завет, онемели су од силних претњи. Ако давно написани стих: „од Косова плач је, Богу се вапије, ал' нигде помоћи, свуда срца тврда“ осликава садашњи положај преосталих Срба на Космету, било би нормално да им њихова војска буде макар нада која их мотивише да бране животе, јер су хорде, горе и од турских, све остало уништиле. Смисао постојања војске јесте да се онемо што угрожава народ и државу супротстави свим средствима. Уместо тога, војни натуршчици, потпомогнути армијом самозваних војних аналитичара, и наравно ригорозно контролисани од страних војних тимова, причају о учешћу у „ратовима ради мира“, односно у мировним операцијама, заборављајући мисао српског великана да „мач сме ићи само докле су народне границе.“

„Боља нам је у подвигу смрт, него са стидом живот, боље нам је у боју смрт од мача примити, него плећа наша неприја-

тељима нашим подати.“

Дакле, заборав је услов „пацификације“ српског народа и растројства његове војске, не због тога што угрожава мир и слободу других, већ зарад онеспособљавања да брани себе од других. Биће интересантно пратити да ли ће у прављачка структура војске и „реформски опредељени“ генерали и официри, уопште смети да на Видовдан потраже своје лице у видовданском лицу српског народа. Хоће ли стати пред своје команде и јединице, и гово-

рити о косовским јунацима и завету који се, све до њих, преносио генерацијама? Хоће ли смети да помену оне који су пре 14 година жртвовали своје животе на територији Космета? Да ли ће на овај Видовдан успети да надвладају сопствени страх од господара и коначно рећи шта су последице свега што су нам учинили пре 14 година? Хоће ли, макар преваре ради, смети да помену паклени план за уништавање и протеривање српског народа са Космета, и јасно рећи шта ће они у том случају предузети? Хоће ли смети да помену и хашке сужње, који су у тој неправедној позицији само зато што су, придржавајући се војничке заклетве и косовског моралног кодекса, бранили српски народ и његове светиње од разуларених терористичких фаланги смрти и њихових натовских савезника? Једини прави одговор на ова питања био би потврдан. А уколико тако не буде, онда ће бити потпуно јасно какву ће улогу убудуће играти војска и њен руководиоци и управљачки кадар. Срамота ће бити само њихова и неће обезвредити ниједну жртву за косовска знамења, јер су оне већ дубоко и неизбрисиво урезане у сећање народа.

Подсећања ради, српски народ и његова војска су и у блиској прошлости имали сличних проблема са одбраном косметске земље. У завршној поруци беседе поводом петстогодишњице косовске битке, генерал Јован Мишковић је записао „Ето, то показује прошлост нашег народа - његова историја. Ако желимо да нас она научи у садашњости, те да створимо светлу будућност, треба да имамо чврсту државну организацију, да имамо довољну, добро организовану, дисциплиновану и одушевљену војску, и да међу собом развијемо слогу, љубав, религиозност и патриотизам до фанатизма. То је дијагноза, а то је прогноза целе наше државне и народне снаге. Сваки друштво политички експерименти са државним уређењем и народним управљањем, само ће нас ослабити и уназадити.“

Хоџајући Балканском улицом

БЕОГРАД КАО ДИЈАСПОРА

Наше мало њима, у унутрашњости Србије, може бити велико. Као кућа

Симбол
Београда и
Србије:
поглед на
Балканску
улицу

У Београду и околини, према статистици, живи око 1,7 милиона становника, готово сваки четврти житељ Србије. Магична привлачност главног града се не смањује. Напротив. Са главним градовима тако је, мање-више, свуда у свету.

У Београду се, опет према статистици, упркос тешкоћама, боље живи. У унутрашњости Србије, част изузецима, све је скромније: мање је запослених, нижа су примања, слабија здравствена заштита, скромније су услуге, трговина, саобраћај...

Реалност је таква каква је и ту помоћи нема, ни чаробног штапића којим би се стварност учинила лепшом но што збиља јесте. Па кад је тако, зар није логично да уместо да нам поглед непрестано буде окренут у друге, поставимо себи сасвим једноставно питање: шта ми обични грађани свих професија, запослени и пензионери, осим декларативне подршке или непрестане критике, можемо стварно и конкретно да учинимо за ове крајеве?

Највећи број становника Београда, који га подједнако воле као и староседеоци, без обзира на то колико година или деценија живе у њему, трајно памти околности и време доласка у главни град. Балканском или неком другом улицом. Многи су у Београд дошли да би остали. Уз моралну, још више материјалну потпору родног краја.

Већина придошлица носи у себи неку врсту двојности: осећају се Београђанима, баш као да су ту одвајкада, али и делом завичаја, коме се с мање или више носталгије повремено враћају. Док су родитељи живи, многи тамо одлазе да напуне гепоке аутомобила или путне торбе зимницом и другим

потрепштинама. Када се неумитним законима природе те везе прекину, одласци се по правилу проређују (има и обрнутих случајева). Али део душе и срца, ма колико то звучало патетично, заувек остаје у завичају. А завичај прети да остане празан.

Због прошлости, још више у име будућности, учинимо нешто за свој завичај из ког смо потекли, тиме и за своју земљу! За људе који нису кренули нашим стопама. Који су остали. Помозимо им да остану и опстану. Придружимо се племенитим добротворима из земље и света. Што масовније. Без калкулација. Не декларативно већ стварно. Ко колико може. А већина ипак може. Уз мања или већа одрицања. Наше мало њима може бити велико. Као кућа.

Конкретно. Издвојимо од наших пензија и плата по хиљаду динара месечно (ко може и више) за своје родно место, општину или регион. И тако наредних 12 месеци. За годину дана добиће се нешто више од стотину евра по дародавцу. Појединачно, износ – скроман, у маси – огроман.

Практични реализатори и носиоци овакве солидарности могу да буду завичајна удружења грађана у Београду, којих има из готово свих крајева наше земље, од Црне Траве до Сомбора и Неготина... Готово да нема места у Србији које нема организоване „земљаке“ у Београду, чија је основна преокупација успостављање што чвршћих веза Београђана са родним крајем. Она окупљају по више десетина хиљада сталних и потенцијалних чланова, приређујући повремене сусрете, дружења, излете до родног краја, ху-

манитарне акције, издавачку делатност, негују изворне песме и фолклор, чувају старе занате... Помножена са тим бројкама, хиљадарка месечно добија сасвим нову димензију. Рецимо, десет хиљада чланова једног удружења (што је у многим случајевима мање од трећине њиховог укупног броја) годишње би прикупили најмање милион евра. Износ вредан поштовања.

Удружења би, претходно, са локалним самоуправама на терену, независно од страначке припадности и једних и других, одабрала по један виталан објекат који приоритетно треба изградити или довршити уз помоћ донација земљака: пут, мост, школу, дом здравља, брану, задружни дом, амбуланту... Примера ради, у топличком крају, коме рођењем припадам, можда је прави објекат за овакав вид помоћи донација за завршетак чувене бране Селова, која је од непроцењиве важности за водоснабдевање неколико градова и више десетина села топличког краја, чија се градња отегла као Скадар на Бојани или, пак, улагање у окончање радова и опремање новог дома здравља у Прокупљу, изузетно значајног објекта за здравствено збрињавање огромног броја становника са ових простора. Тамо где удружења не постоје или не раде, избор и координацију би преузеле општине или региони следећи исте принципе и полазишта – за бољи живот грађана, за запошљавање извесног броја људи.

Средства би се строго наменски уплаћивала на одговарајући жиро-рачун, а представници дародаваца би били контролори њиховог стриктног наменског трошења, уз пуну јавност рада. Наравно, појединости читаве акције тек треба дефинисати, као и рокове њеног почетка и трајања, без непотребног одуговлачења. На тај начин би у свакој општини или региону добили бар по један објекат годишње саграђен средствима Београђана. Један али вредан. За Србију као целину драгоцено богатство. Богатство и задовољство и за све учеснике ове корисне и хумане акције.

Стога апел и позив Београђанима који носе у себи и дух родног краја: придружите се овој племенитој акцији. Нека Београд и Београђани постану нова дијаспора завичају. Да бисмо ми и наши потомци могли да се вратимо или бар свратимо у родни крај који у међувремену неће опустети. Да се подсетимо на дане детињства, обичемо живе и запалимо свеће прецима. Бар толико им дугујемо.

Станоје Јовановић, пуковник у пензији

Извор: *Политика*.

Прислушкивање грађана на амерички начин **РАЗОТКРИВЕНЕ ДОБРО ПОЗНАТЕ ТАЈНЕ**

Јунак најновијег шпијунског скандала Едвард Сноуден, могуће је и двоструки играч, као на тацни понуђен Кинезима

Јунак
најновијег
шпијунског
скандала:
Едвард
Сноуден
(Фото Бета)

Едвард Сноуден, „разбијач тајни НСА“ или „човек који стоји иза једне од највећих обавештајних провала у америчкој историји“ није заправо открио ништа посебно ново. То да НСА, (америчка Агенција за националну безбедност), са највише тајни и најмање позната америчка обавештајна агенција слуша, односно надзире, комплетан електронски саобраћај у свету, одавно се зна. НСА је слушала и Роберта Кенедија, Мартина Лутера Кинга, Мохамеда Алија, Џејн Фонду, Ремзија Кларка...

У њеним компјутерима похрањени су досјеи неколико десетина милиона Американаца и грађана других држава у свету, од политичара, глумаца, синдикалних и верских вођа, новинара, до спортиста и обичних грађана, који су макар једном јавно протестовали против било чега, или било кога, или о томе написали медијима било какво писмо. НСА годишње контролише око 220 милиона телеграма само у САД, од чега се на детаљну анализу шаље у просеку око три милиона телеграма.

НСА прати целокупну светску интернет комуникацију, прави електронске досијее за све европске политичке и синдикалне лидере, савезничке и оне који нису по вољи САД, па је чуд-

но да ће тек сада немачка канцеларка Ангела Меркел о томе питати председника САД Барака Обаму.

Иначе, Агенција за националну безбедност, НСА, основана је тајном наредбом председника Херија Трумана 1952. године са првобитним задатком да прави шифре за потребе заштите комуникација свих обавештајних организација САД, а касније и да се бави електронском шпијунажом. По структури посла, НСА није у саставу цивилних агенција, као што су ЦИА и ФБИ, али није ни стриктно војна, иако је потчињена државном секретару за одбрану САД.

На челу НСА увек је генерал, или адмирал, а годишњи буџет Агенције је око 15 милијарди долара, што је два пута више од буџета ЦИА. Агенција располаже најсавршенијом обавештајном техником и технологијом, суперiorsна је у оквиру америчке обавештајне заједнице, чиме је она и извор око 85 одсто свих обавештајних података и процена за Белу кућу.

НСА има у свету око 2.300 прислушних центара, запошљава више од 135.000 стручњака из различитих области: од инжењера, компјутерских програмера, аналитичара, до научника, лингвиста, математичара... То је институција са вероватно највише за-

пслених математичара у свету. НСА ангажује у свом послу и америчке универзитете и приватне безбедносне компаније, каква је и фирма „Буз Аллен Хамилтон“ за коју је радио Едвард Сноуден.

Главни штаб НСА је у бази Форт Мид, у Мериленду, на простору од 25 хектара у посебно заштићеним зградама без прозора. Организација агенције темељи се на три оперативне управе: Управа за истраживање и развој, Управа за тајност комуникација и Управа за производњу потребних професионалних уређаја. У оквиру НСА створена је најмоћнија криптолошка организација на свету.

Прислушкивање и дешифровање електронског саобраћаја у Европи НСА обавља из базе Менвит хил у Великој Британији где даноноћно ради око 1.500 америчких стручњака. База је као 13. установа НСА отворена још 1960. године, а простире се на 250 хектара мочварне равнице у јужној Енглеској. На прилазу бази издалека се виде густе редови радио-антена за везу и осматрање сателита, сферни заштитни омотачи, стражарске и рефлекторске купе.

Седам километара јужно на путу је велика табла са натписом: „Техничко одељење британске Управе пошта и телеграфа, страним лицима улаз забрањен“. Два километра даље од те табле на врху брда је радио-антена виша од 100 метара, власништво британске поштанске установе „Хантерс стоунс“, заправо кључна антена и карика у мрежи микроталасне радио-рељејне везе дуге три милиона миља. Од те антене води тунел са пет специјалних каблова за везу, од којих ни један нема већи пречник од пет сантимера и сви су заштићени алуминијумским цевима. Пропусна им је моћ око 150.000 телефонских канала.

Из те базе у јужној Енглеској НСА прати и сву интернет комуникацију у Европи, из Европе с Америком, из Америке са свим другим континентима уз помоћ сателита за везу изнад Атлантика, Пацифика и Индијског океана, 15 подводних трансатлантских каблова велике пропусне моћи, као и својих регионалних база у Тревизу, Бриндизију, Аугзбургу, Роти, Баумхолдеру и на острву Дијео Гарсија у Индијском океану. Сви подаци из јужне Енглеске прво иду у базу НСА у Сан Антонио у Тексасу где на њиховој обрани ради 6000 стручњака.

Дакле, председник Обама би на питање канцеларке Меркел, ко то прати њену интернет комуникацију, могао да јој у шали сугерише да се обрати Управи британских пошта. А јунак најновијег шпијунског скандала Едвард Сноуден, могуће је и двоструки играч, као на тацни понуђен Кинезима. Где баш да сада побегне у Хонгконг? Игре на Пацифику између САД и Кине постају све занимљивије.

Мирослав Лазански
Извор: Политика

Правна помоћ у процесу остваривања права на повећање пензија за 11,06 одсто

ОРИЈЕНТАЦИОНИ ТЕКСТ ЖАЛБЕ РФ ПИО И ТУЖБЕ УПРАВНОМ СУДУ

Органи Републичког фонда ПИО и даље одбијају захтеве војних пензионера за ванредно усклађивање пензија за 11,06 одсто од 1.1.2008. године, али сада уз навођење новог разлога према којем су просечне војне пензије у 2007. години биле веће од 60 одсто просечне плате у Републици Србији, па нису испуњени услови за ванредно повећање војних пензија прописаним чланом 75. Став 1. Закона о изменама и допунама Закона о ПИО.

С тим у вези објављујемо оријентациони текст – образац:

1. Жалбе против првостепених решења филијала Фонда ПИО,
 2. Тужбе за покретање управног спора против другостепеног решења Дирекције Фонда ПИО, која се подноси Управном суду,
- Овим се војним пензионерима који су добили првостепена или другостепена решења омогућава да користе приложене образце у поступку у остваривања права на ванредно повећање пензија.

(име и презиме)

(адреса)

Републички фонд за ПИО –
Филијала _____

За Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање
- Дирекција у Београду

ЖАЛБА

на Решење Републичког фонда ПИО – Филијала _____

бр. _____ од _____
године

Напред наведеним Решењем одбијен је мој захтев за ванредно повећање (усклађивање) пензије за 11,06% од 01.01.2008. године, уз образложење да су просечне војне пензије у 2007. години биле веће од 60% просечне зараде у Републици Србији, па није испуњен услов за ванредно повећање пензије прописан чланом 75. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Напред наведеним решењем је на моју штету повређено материјално право, а из следећих разлога:

Пензије војних осигураника се од 1. јануара 2008. године усклађују по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, како је то прописано чланом 193. став 1. Закона о Војсци Србије. Одредбама члана 73. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2005. године, изузетно од члана 21. тог закона, предвиђено је ванредно усклађивање пензија за 2006., 2007. и 2008. годину, од 1. јануара текуће године, под условима, на начин и у висини прописаној чланом 75. став 1. истог закона. Стога је Фонд за пензијско и инвалидско осигурање донео решење којим је извршио ванредно усклађивање пензија у 2008. години. Пензије и друга примања војних осигураника су морала бити усклађена по истој динамици, и то по службеној дужности, а појединачна решења о усклађивању пензија и других примања морају бити донета само уколико војни осигураник то захтева.

Напред изнето становиште је садржано, односно верификовано у више стотина одлука Уставног суда, донетих по уставним жалбама оштећених војних пензионера на пресуде парничних судова и Управног суда којима је негирано право војних пензионера на ванредно повећање пензија за 11,06% од 01.01.2008. године. У том погледу, примера ради, упућујем на Одлуке Уставног суда Уж бр. 5287/11 од 05.12.2012. године и Уж бр. 2666/2011 од 23.05.2012. године, које су објављене у „Службеном гласнику РС“, па их, стога, не прилажем уз ову жалбу.

Првостепени орган је до сада одбијао захтеве за предметно ванредно усклађивање пензија војним пензионерима уз образложење да они у 2007. години нису били у систему ПИО Србије. Пошто је Уставни суд напред наведеним одлукама одбацио такву аргументацију као незакониту, првостепени орган, је доследан свом настојању да војним пензионерима ускрати предметно право, измислио нови, такође незаконит, разлог да мој захтев за ванредно усклађивање пензије одбије – јер су просечне пензије корисника војних пензија у 2007. години биле веће од 60% просечне зараде у Републици Србији, па није испуњен услов за ванредно усклађивање

прописан одредбом чл. 75. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Нема никаквог правног значаја да ли је просечна пензија исплаћена у Фонду СОВО износила више од 60% од просечне зараде у 2007. години. За ово, поред предходно изнетих, истичем и следеће разлоге.

Ванредно усклађивање пензија није накнада штете, већ је његова сврха да се пензије за убудуће подигну на виши ниво. Стога је неприхватљиво да немам право на увећање пензије за убудуће као и остали пензионери, јер сам се тада већ налазио у систему ПИО у погледу усклађивања пензија. Свако другачије тумачење значи моју дискриминацију као грађанина и пензионера ове државе.

Није законито издвојити једну посебну категорију пензионера и на основу тога извлачити закључке да ли та категорија има право на ванредно усклађивање пензије. Када би то било тако, онда пензионери МУП, носиоци националних пензија, професори универзитета, пилоти цивилног ваздухопловства и бивши високи функционери не би добили ванредно повећање пензија, јер је просек њихових пензија у 2007. години био исти или виши од војних пензија.

Изнете околности, потврђују становиште да није законито издвајати једну групу пензионера – војне пензионере и рећи да они нису имали право на ванредно увећање пензије због висине својих просечних пензија, а да то право имају све остале категорије пензионера. Када би се становиште у ожалбеном решењу прихватило, то би значило дискриминацију војних пензионера и због такве повреде Устава тражили би заштиту од Уставног суда, а ако затреба и Европског суда за заштиту људских права у Стразбуру. Искрено се надам да другостепени орган фонда неће прихватити овакво дискриминаторско гледиште првостепеног.

Коначно, решењем о ванредном усклађивању пензија није изузета ни једна категорија пензионера, већ се оно једнако односи на све пензионере – запослене, самосталне делатности и пољопривреднике, па се мора применити и на војне пензионере, који су од 01.01.2008. године у погледу усклађивања пензија у систему ПИО.

Да војним пензионерима, па и мени, припада право на ванредно усклађивање пензије од 01.01.2008. године утврдио је и Заштитник грађана поступајући по притужби Удружења војних пензионера Србије због ускраћивања наведеног права војним пензионерима. Конкретно, својом одлуком бр. 23033/11 од 11.11.2011. године, Заштитник грађана је утврдио да су надлежни органи поступили на различите начине у погледу ванредног усклађивања пензија војним пензионерима, тако што су то право реализовали само онима који су исходили правноснажне судске пресуде, а осталим то одбијали, што има за последицу повреду права на једнакост грађана пред законом, те дао препоруку да надлежни органи преиспитају своје одлуке донете по захтевима војних пензионера ради усклађивања са решењем о ванредном усклађивању пензија од 01.01.2008. године, тако да се обезбеди равноправан третман свим војним пензионерима који су у истој правној и фактичној ситуацији. У образложењу напред наведене препоруке стоји: „Имајући у виду законске и подзаконске одредбе којима је регулисано право на усклађивање пензија корисницима војне пензије као и утврђене чињенице да је решење фонда ПИО општег карактера и да се односи на све кориснике пензија,

Заштитник грађана упућује препоруку Фонду за социјално осигурање војних осигураника да у складу са законским могућностима преиспита сопствене одлуке и исте усклади са Решењем о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године“

Цитирану препоруку Заштитника грађана, једнако као и одлуке Уставног суда, првостепени орган безобзирно ниподаштава и игнорише иако је по Уставу и закону дужан да по њима поступа, услед чега настају тешке последице, како по војне пензионере тако и средства туженог и Републике Србије, јер се дуг протеком времена све више увећава.

Са напред изнетих разлога предлажем да ову жалбу уважите и ожалбено решење преиначите тако да ми припада право на ванредно повећање пензије за 11,06% од 01.01.2008. године или га поништите и вратите првостепеном органу на поновно одлучивање.

Прилог:

- Фотокопија ожалбеног решења.

ПОДНОСИЛАЦ ЖАЛБЕ _____

УПРАВНИ СУД
11000 Београд, Ул. Немањина бр. 9

ТУЖИЛАЦ:

ТУЖЕНИ: Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање -
Дирекција
Фонда, ул. Александра Костића бр. 9, Београд

ТУЖБА

Ради поништења Решења број: _____ од _____ године

Решењем туженог број: _____ од _____ године одбијена је моја жалба на решење Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање Београд, ул. Александра Костића 9, којим је одбијен мој захтев за ванредно повећање (усклађивање) пензије за 11.06% од 01.01.2008. године.

Напред наведеним решењем је на моју штету повређено материјално право, а из следећих разлога:

Пензије војних осигураника се од 1. јануара 2008. године усклађују по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, како је то прописано чланом 193. став 1. Закона о Војсци Србије. Одредбама члана 73. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању из 2005. године, изузетно од члана 21. тог закона, предвиђено је ванредно усклађивање пензија за 2006., 2007. и 2008. годину, од 1. јануара текуће године, под условима, на начин и у висини прописаној чланом 75. став 1. истог закона. Стога је Фонд за пензијско и инвалидско осигурање донео решење којим је извршио ванредно усклађивање пензија у 2008. години. Пензије и друга примања војних осигураника су морала бити усклађена по истој динамици, и то по службеној дужности, а појединачна решења о усклађивању пензија и других примања морају бити донета само уколико војни осигураник то захтева.

Напред изнето становиште је садржано, односно верификовано у више стотина одлука Уставног суда, донетих по уставним жалбама оштећених војних пензионера на пресуде парничних судова и Управног суда којима је негирано право војних пензионера на ванредно повећање пензија за 11,06% од 01.01.2008. године. У том погледу, примера ради, упућујем на Одлуке Уставног суда Уж бр. 5287/11 од 05.12.2012. године и Уж бр. 2666/2011 од 23.05.2012. године, које су објављене у „Службеном гласнику РС“, па их, с тога, не прилажем уз ову тужбу.

Тужени је до сада одбијао захтеве за предметно ванредно усклађивање пензија војним пензионерима уз образложење да они у 2007. години нису били у систему ПИО Србије. Пошто је Уставни суд напред наведеним одлукама одбацио такву аргументацију као незакониту, тужени, је доследан свом настојању да војним пензионерима ускрати предметно право, измислио нови, такође незаконит, разлог да мој захтев за ванредно усклађивање пензије одбије – јер су просечне пензије корисника војних пензија у 2007. години биле веће од 60% просечне зараде у Републици Србији, па није испуњен услов за ванредно усклађивање прописан одредбом чл. 75. став 1. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању.

Нема никаквог правног значаја да ли је просечна пензија исплаћена у Фонду СОВО износила више од 60% од просечне зараде у 2007. години. За ово, поред предходно изнетих, истичем и следеће разлоге.

Ванредно усклађивање пензија није накнада штете, већ је његова сврха да се пензије за будуће подигну на виши ниво. Стога је неприхватљиво да немам право на увећање пензије за будуће као и остали пензионери, јер сам се тада већ налазио у систему ПИО у погледу усклађивања пензија. Свако

другачије тумачење значи моју дискриминацију као грађанина и пензионера ове државе.

Није законито издвојити једну посебну категорију пензионера и на основу тога извлачити закључке да ли та категорија има право на ванредно усклађивање пензије. Када би то било тако, онда пензионери МУП, носиоци националних пензија, професори универзитета, пилоти цивилног ваздухопловства и бивши високи функционери не би добили ванредно повећање пензија, јер је просек њихових пензија у 2007. години био исти или виши од војних пензија.

Изнете околности, потврђују становиште да није законито издвајати једну групу пензионера – војне пензионере и рећи да они нису имали право на ванредно увећање пензије због висине својих просечних пензија, а да то право имају све остале категорије пензионера. Када би се становиште туженог прихватило, то би значило дискриминацију војних пензионера и због такве повреде Устава тражили би заштиту од Уставног суда, а ако затреба и Европског суда за заштиту људских права у Стразбуру. Искрено се надам да насловни суд неће прихватити овакво дискриминаторско гледиште туженог.

Конечно, решењем о ванредном усклађивању пензија није изузета ни једна категорија пензионера, већ се оно једнако односи на све пензионере – запослене, самосталне делатности и пољопривреднике, па се мора применити и на војне пензионере, који су од 01.01.2008. године у погледу усклађивања пензија у систему ПИО.

Да војним пензионерима, па и мени, припада право на ванредно усклађивање пензије од 01.01.2008. године утврдио је и Заштитник грађана поступајући по притужби Удружења војних пензионера Србије због ускрађивања наведеног права војним пензионерима. Конкретно, својом одлуком бр. 23033/11 од 11.11.2011. године, Заштитник грађана је утврдио да су надлежни органи поступили на различите начине у погледу ванредног усклађивања пензија војним пензионерима, тако што су то право реализовали само онима који су изводили правноснажне судске пресуде, а осталим то одбијали, што има за последицу повреду права на једнакост грађана пред законом, те дао препоруку да надлежни органи преиспитају своје одлуке донете по захтевима војних пензионера ради усклађивања са решењем о ванредном усклађивању пензија од 01.01.2008. године, тако да се обезбеди равноправан третман свим војним пензионерима који су у истој правној и фактичној ситуацији. У образложењу напред наведене препоруке стоји: „Имајући у виду законске и подзаконске одредбе којима је регулисано право на усклађивање пензија корисницима војне пензије као и утврђене чињенице да је решење фонда ПИО општег карактера и да се односи на све кориснике пензија, Заштитник грађана упућује препоруку Фонду за социјално осигурање војних осигураника да у складу са законским могућностима преиспита сопствене одлуке и исте усклади са Решењем о ванредном усклађивању пензија, вредности општег бода и новчаних накнада од јануара 2008. године“

Цитирану препоруку Заштитника грађана, једнако као и одлуке Уставног суда, тужени безобзирно нипоштава и игнорише иако је по Уставу и закону дужан да по њима поступа, услед чега настају тешке последице, како по војне пензионере тако и средства туженог и Републике Србије, јер се дуг протеком времена све више увећава.

Са напред изнетих разлога предлажем да тај суд уважи ову тужбу, поништи утужена решења и ову управну ствар реши у спору пуне јурисдикције – утврди да ми припада право на ванредно повећање пензије за 11,06% од 01.01.2008. године.

Прилог:

- Фотокопија решења републичког фонда ПИО – Филијала
бр. _____ од _____

- Фотокопија решења републичког фонда ПИО – Дирекција Београд
бр. _____ од _____

ТУЖИЛАЦ

Утврђивање висине тужбеног захтева за накнаду штете

ВРЕДНОСТ БОДА 9,40

У парници за накнаду штете због ускрађивања права на ванредно повећање пензија за 11,06 одсто од 1.1. 2008. године, треба поступати како следи:

- износ штете израчунавати по табели за обрачун дуга, коју поново објављујемо.

- Од вештака тражити да износ дуга израчунава тако што ће проценат од 11,06 одсто применити на вредност бода од 9,40 колика је била на дан 1.1.2008. године.

- Уколико суд досуди само износ штете рачунат тако што је проценат повећања од 11.06% примењен на вредност бода од 9,02, треба изјавити жалбу на део пресуде којом је одбијен тужбени захтев за разлику између траженог и досуђеног износа. Тако би пресуда у досуђујућем делу, уколико не буде жалбе туженог или његова жалба буде одбијена, била правноснажна и извршна, а за недосуђену разлику штете, поступак би се наставио.

ПЕРИОД	Закинута вредност бода	БОДОВИ	ДУГ МЕСЕЧНО	МЕСЕЦИ	Укупно за период
01.01.2008 - 31.03.2008	1.039			3	
01.04.2008 - 30.09.2008	1.112			6	
01.10.2008 - 30.11.2010	1.270			26	
01.12.2008 - 31.03.2011	1.296			4	
01.04.2008 - 30.09.2011	1.367			6	
01.10.2011 - 31.03.2012	1.383			6	
01.04.2012 - 30.09.2012	1.431			6	
01.10.2012 - 31.12.2012	1.460			3	
УКУПНИ ДУГ					

Сарајевски атентат и први светски рат

РЕВИЗИЈА ПРОШЛОСТИ У РЕЖИЈИ ВЕЛИКИХ СИЛА

Свађивање одговорности за Први светски рат на Србију све чешће се повезује с овдашњим ратовима у последњој деценији 20. века

Под лупом онога што се прилично невинно назива постмодернистичким нарадивом у историјској науци, мада је заиста реч о ревизионистичкој историографији као „слушкињи моћи”, у предвечерје обележавања стогодишњице Првог светског рата 1914, повод и узроци тог катаклизмишког сукоба који је изменио свет, све чешће се обрћу као прљава чарапа.

Како ствари стоје, ова игра радикалног преобликовања прошлости, упакованог у неку врсту веселости која се цинично брани „политичком коректношћу”, добиће и велико убрзање у наредних година дана.

Тако је најављено да ће 28. јуна 2014, заједничким снагама Аустрије, Немачке и Француске, у Сарајеву, музичким спектаклом и другим манифестацијама, бити обележена 100-годишњица почетка Првог светског рата, на разним странама се за те дане најављују научни скупови, оглашене су и туристичке туре које ће повести знацижељне на Балкан, у Сарајево, у коме је „почео Велики рат”.

Први светски рат је, дабоме, почео месец дана касније, објавом рата Аустро-Угарске монархије Србији 28. јула, да би сутрадан био бомбардован Београд с Дунава.

Месец дана пре тога, на Видовдан 28. јуна, група младобосанаца, национално-ослободилачких револуционара, у једном од најневероватнијих атентата у историји, на крају је хицима Гаврила Принципа послала на онај свет аустројског престолонаследника Фрању Фердинанда и његову супругу, која је била у другом стању.

Прилози угледних историчара, сарадника „Политике”, указују на дубље разлоге настојања да тај догађај, који је био повод Првом светском рату, буде поново означен као његов узрок. Поново су оживљена настојања која би да на плећа Србије свале не само одговорност за Први светски рат, него и да ту наводну одговорност повежу с крвавим догађајима на југословенским просторима у последњој деценији прошлог века.

Манифестација најављена за 28. јун 2014. у Сарајеву изазвала је средином маја оштру реакцију Милорада Додика, председника Републике Српске. У отвореном писму председницима ЕУ и Европске комисије, као и шефовима држава и влада свих чланица ЕУ, он је констатовао да се ради „о још једном мењању историје и њеног повезивања са скором прошлошћу

Познато гесло омладинског ослободилачког покрета „Млада Босна” било је - „Хоћемо или да умremo у животу или живимо у смрти”: Гаврило Принцип

БиХ” „Апсолутно сумњам да ће најзначајнији делови пројекта бити објективни према Србима”, упозорио је Додик.

Најаве да ће у Сарајеву бити подигнут и споменик Фрањи Фердинанду, недавно је прокоментарисао Ивица Дачић, премијер Србије: „Не знам за земљу у којој се споменици подижу окупаторима”.

Огласио се и низ историчара, указујући на то да је у научној заједници пре много деценија доказано да Србија не сноси одговорност за Први светски рат, већ да она лежи на империјалним, клерикалним и милитаристичким круговима Аустро-Угарске и Немачке оног времена.

Сама идеја да почетак рата буде померен месец дана уназад у прошлост и изједначен са атентатом, а онда симболички и с Видовданом, сведочи не само о пристајању на неку врсту накнадног плаћања империјалних рачуна, него и на неку врсту патологије.

Реч није прејака, инспирисао нас је Макс Вебер, који је безмало пре једног века на-

писао да онај ко аустроугарски „ултиматум Србији из 1914. (а тиме и сарајевски атентат) жели да представи као разлог за овај рат, тај је једноставно слабоуман”.

За ову тврдњу није много марио Ричард Холбрук, који је у књизи „Пут у Дејтон” написао за Гаврила Принципа да је родоначелник српског национализма и да је његов пуцањ у Сарајеву „изазвао почетак клизања Европе у два светска рата и довео до успона и комунизма и фашизма”.

Само дан после Принциповог пуцања, иако без доказа, Аустрија је за атентат одмах оптужила Србију и њену владу, а у Сарајеву је 30. јуна 1914. организован прави погром Срба. Бечка и пештанска штампа покренуле су синхронизовану расистичку и ратноушачку кампању застрашујућих размера против Срба и Србије, пошто је овај догађај узет за *casus belli* против Србије.

После извесног времена су се појавиле „бојене књиге” (плаве, жуте, зелене, црвене и беле, збирке француских, руских, енглеских, српских, белгијских и италијанских дипломатских докумената) које сведоче да су Аустро-Угарска и Немачка изазвале Први светски рат, користећи атентат као повод.

Савремени дух колонијалне рестаурације настоји, међутим, да давно утврђене чињенице порекне и склони из поља јавности, као што је имермерна спомен-плоча посвећена „Младој Босни”, постављена на месту с кога је Принцип испалио хице у Фердинанда, уклоњена после окупације Југославије 6. априла 1941, да би то исто учиниле и власти Алије Изетбеговића почетком рата у БиХ 1990-их.

Настојању да се и тако сакрије чињеница да је Велики рат почео нападом на Србију, сада се придружују и нове форме.

У империјалним, клерикалним и милитаристичким круговима Хабзбуршке монархије, амбициозни стратегии и официри су прве, наводно „приватне” планове за уништење Србије, оквирно формулисали већ после Берлинског конгреса 1878. године.

Аустријска оптужба и позивање на рат против Србије у лето 1914. била је у пуном складу с дугогодишњом политиком аустријске Војне странке – неформалног интересног савеза који сачињавају Генералштаб аустроугарске војске, Кришћанско-социјална партија Карла Луегера, која је билатерално крило Римокатоличке цркве и кругови око самог Франца Фердинанда.

Настављајући се на амбиције обликовање у том интересном склопу, гроф Франц Конрад фон Хозендорф је од 1906. када је постао шеф Генералштаба, непрекидно предлагао да се против Србије поведе тзв. превентивни рат.

Војни историчар Хју Стречен наводи 2001. године: „Хозендорф је први пут предложио превентивни рат против Србије 1906, затим је то поновио 1908–1909, потом 1912–1913, у октобру 1913. и мају 1914. Између 1. јануара 1913. и 1. јануара 1914. он је предлагао рат против Србије двадесет пет пута.” Хозендорф је за те планове имао пуну подршку фелдмаршала грофа Хелмута фон Молткеа, шефа Ге-

Пред стогодишњицу Првог светског рата

ПОВАМПИРЕНЕ
ПРЕДРАСУДЕ

Др Миле Бјелајац*

нералштаба немачке војске, једног од водећих припадника Ратне странке немачког Рајха.

Приводећи крају овај текст о стварни узроцима Великог рата, навећу део забелешке настале у мом разговору с Владимиром Дедијером у мају 1989. године.

„Пред нама су нови сукоби, буне, ратови и револуције. Велике силе ће немилосрдно настојати да задовоље своје империјалне апетите и да остваре доминацију. Гладне су територија, сировина и јефтине радне снаге, поготово на европском истоку, у Азији и на светском југу. Мали народи и државе тражиће своје место под сунцем, а велики ће од њих тражити да се одрекну свог моралног блага, пре свега борбе за правду и истину. Све ће то подржавати историчари упрегнути у кола дневне политике, којима притиче већа или мања синекура из кесе моћника. Критичка историографија биће на великим искушењима, мораће да води тешку борбу против историјског ревизионизма”.

Забележио сам ове речи Владимира Дедијера у време када је он с дубоком узнемирености коментарисао срамотно чињеницу да београдска ревија „Дуга” објављује текст у коме се „плује на највеће моралне личности у српском народу”, каква је – Гаврило Принцип.

Тврдио је да ће бити обновљене конструкције империјалне политике и „науке”, да су Србија и Срби одговорни за Први светски рат.

Помало наивно, запитао сам у том разговору како ће то бити могуће, када је управо Дедијерова књига „Сарајево 1914”, у анкети „Њујорк тајмса” 1984. године, проглашена за књигу године, а он у њој непобитно доказује, позивајући се на небројене архивске изворе, да Србија не сноси одговорност за Први светски рат.

„То су рекли озбиљни историчари и други људи, морални и одговорни пред истином. Политику великих сила те две ствари не интересују. Оне би да буду невине у историји. За њих су увек кривци мали народи и државе који се боре за правду, за слободу и независност. Моћни дуго памте и осветнички су расположени”, говорио је Владимир Дедијер.

Показује се да је био више него у праву.

Тргови и улице носе његово име, а на обележавању 100-годишњице његове смрти 1982, председник италијанског сената Ђовани Спадолини упоредио је Ђулелма Обердана са Исусом Христом.

Слободан Кљакић
ИЗВОР: Политика

Што се више ближи 100-годишњица од избијања Првог светског рата то су све чешићи нови наслови историјских радова којима издавачи желе да је обележе. За разлику од ранијих годишњица, ову карактерише покушај да се реинтерпретира улога Балкана, посебно Србије, у кључним разлозима избијања рата. Део продукције карактерише покушај намерног склањања у страну већ утврђених чињеница о утицају међуратне политике немачких влада на скидање одговорности за рат по сваку цену. Данас видимо оживљавање тог тренда с печатом постмодерне историографије.

Расправе о узроцима, поводима и кривици за Први светски рат имају своју стручну, идеолошку и политичку димензију. Као и многа друга питања од епохалног значаја и ова су делила и још деле историчаре. Расправе одражавају политичку заинтересованост и провоцирају традиционалне токове друштвене (историјске) свести, понекад болно погађајући у средиште културних идентитета.

Политичка инструментализација овог питања започета је још током Првог светског рата, а своју посебну димензију добила је уношењем специфичних чланова о „кривици за рат” у мировне уговоре у Версају (чл.231) и Сан Жермену (чл.177).

Нов приступ „Балкану” 1990-их, посебно интерпретације улоге српског фактора, поново су нас вратили у нека времена када се више прављало о „кривици за рат” него о историјском следу ствари и о дубоким коренима глобалних конфронтација које су се у једном историјском моменту претвориле у велики рат.

Најпрегнантнији израз тог новог политичког прилагођавања представља говор америчког председника Клинтона у коме је његов састављач написао да су два светска рата започела на Балкану. Поново се на крају 20. века повампирила стара аустроугарска флоскула о „нецивилизованом” Балкану где једна „цивилизована” велика сила треба да заведе ред. Ако стање и није било толико „нецивилизовано”, требало га је таквим представити. Једнако тако су обновљене све предрасуде расистичких корена према Балкану које су култивисане у самој Немачкој.

Посебно је присутно једно потпуно неисторично разумевање национализма, идеја слободе и идеја једнакости крајем 19. и почетком 20. века.

Одриче се легитимитет традицији борбе за слободу, посебно када се та борба одвија на територијама од посебног интереса некадашњих империја. Данашње тежње за „хуманим” формама глобализације протежу се на осликавање некадашњих империја као толерантних верских и мултиетничких творевина.

Да ли би данас Италијани, Мађари, Чеси, Словаци, Пољаци или Румуни пристали да се читава њихова деветнаестовековна историја, па и она из Првог светског рата, превреднује

зарад потреба сила које су два светска рата скинула с позорнице?

Дакле, од 2014. године надаље требало би да „знамо” да се Босна и Херцеговина 1908. плебисцитом определила да уђе у Аустро-Угарску, да од 1878 „није” било локалних устанака против новог окупатора и да у периоду од јануара 1913. до јуна 1914. начелник аустроугарског Генералштаба Конрад фон Хецендорф „није” 24 пута тражио да се Србија нападне и да се Монархија потврди као велика сила и предупреди своје расуло.

Требало би да заборавимо или избришемо чињеницу да је немачки начелник Генералштаба Молтке млађи, опседнут руском опасношћу, жудео за превентивним ратом којим се успоставља немачка доминација на континенту. Треба заборавити да је амерички историчар мађарског порекла Иштван Деак у својој капиталној студији утврдио да је после 1848. још једино ка-унд-каармија држала царевину на окупу.

Уместо тога, треба да слику стања у Хрватској поистоветимо с политиком франковаца, да заборавимо покрете Италијана, Чеха и Словака, Пољака и Румуна, а да улогу труле воћке у корпи зрелих јабука припишемо не Србима поданицима Монархије него Београду који их је кваро својом мегаломанијом, а они, сироти, политички неосвешћени како им прави историјски интереси леже у Бечу и Пешти, кренуше да следе „Пијемонт”, „Балкан”, „Одјек”, „Црну руку”, „Народну одбрану”.

Мораћемо да „научимо” да је Србија насилно окупирала Војводину. Мораћемо много да „учимо” и „научимо”.

Мораћемо да се извињавамо за све фрустрације које су нанесене поразима из 1914. и пробојем Солунског фронта, стварањем Југославије, громогласно поздрављене у своје време.

Остаје да сачекамо да ли ће се и данашња Француска још једном извињавати, као што је то морала у јануару 1913. године, за писање својих новина „Пари-Миди”, које су донеле текстове новинара Мориса Валета који је у броју од 1. и 2. јануара 1913. без устезања поручио: „Да ли анархиста који би убио аустријског надвојводу—наследника не би свет поштедео река крви и суза”.

Читаоци су навикли да из пера овог писца читају умерене изразе и формулације и у најтежим временима. Али, изгледа, дошао је онај тренутак када се још једино крајњим карикирањем може указати на апсурд до кога смо стигли.

*Научни саветник Института
за савремену историју Србије

Помозите
Удружењу логораша 1991.

НЕДОСТАЈЕ АДРЕСА

Удружење логораша 1991. је неполичка, невладина и непрофитабилна хуманитарна организација која окупља логораше из логора и затвора бивших Југословенских република (Хрватске, Словеније и БиХ), чланове њихових породица и поштоваоце.

Чланови Удружења су избеглице без икакве могућности повратка у своје станове, куће и на своја имања. Изгубили су све. Мучења којима су били изложени у логорима била су физичка, а пре свега психичка. Били су жртве метода монструозног мучења људи. Циљ је био да се уништи личност, самопоштовање, да се човек претвори у индивиду подложну презирању самог себе, да се убију оптимизам и нада.

Човек може да издржи много и да поврати своје достојанство на слободи, али само под условом да му средина у томе помогне.

Логорашима је неопходна подршка да би се ослободили траума које су преживели у логорима, да би повратили снагу и отпочели живот у новој средини. Удружење логораша 1991. се залаже за стварање услова за интеграцију тих људи у друштвене токове.

Удружење логораша 1991. се залаже и за решавање правно-статусних питања логораша, али посебно за помоћ оним породицама које су оптерећене инвалидним члановима (логораша су и сами инвалиди), децом на школовању, старим родитељима који не могу да раде и логорашима који немају никог свог и живе сами. Удружење процењује да ових породица има више од 300, а број логораша већи је од 5000.

Огромна већина логораша су избеглице, најчешће немају сталну адресу нити стално запослење, расасути су по читавој Србији, па се са њима контакт остварује и помоћ може пружити само преко удружења логораша 1991.

Нажалост Удружење не добија никакву помоћ од државе, нити од других организација и због тога није у могућности да плати простор за окупљање и деловање чланова. Рад се организује из приватних станова, подстанарских соба и слично. А њима је неопходна хитна помоћ јер су у рату мучени, намерно им је наоштрена тешка физичка бол, физичка или ментална патња у сврху застрашивања, кажњавања, добијања информација, изнуде признања, присиљавања на нешто што иначе не би учинили... Они су прошли кроз тешке тортуре.

Последице су психичке и физичке и не могу се пребродити без помоћи стручних лица. Физичке последице су болови, ране, подливи, преломи, крварења, опекотине, упале, и друго, а психолошке - поремећено понашање, прекомерно опијање, свадљивост, сукоби у породици, проблеми на послу...

Ти проблеми не погађају само припаднике логораша 1991. већ и људе у њиховом окружењу. Једна од тежих психолошких последица је и посттравматски стресни поремећај. Особе са посттравматским

стресним поремећајем имају убедљиво нижи квалитет живота од осталих учесника рата.

У свим оваквим случајевима потребна је одговарајућа стручна помоћ.

Нажалост, сви ови људи и чланови њихових породица доспели су у такву ситуацију без своје кривице, препуштени су судбини без разумевања за њихове проблеме, без материјалне и стручне помоћи.

И те како би им значило када би добили две просторије од по 15 метара квадратних за рад удружења, у које би они навраћали по помоћ или савет или телефонским путем затражили преко потребну помоћ.

По свој прилици то је једина невладина организација без било какве помоћи државе. Кад организација нема адресу, онда хумани појединци не могу пружити било коју врсту помоћи. Било је обећања са свих страна, али без реализације. Зато овим путем упућујем апел за разумевање и помоћ. За многе одрасле и децу је већ касно.

Света Стошић

Писмо захвалности особљу
нишке Војне болнице

ЗАСЛУЖУЈУ НАЈВИШУ ОЦЕНУ

Савест ми налаже да пренесем доживљај за време лечења у Војној болници у Нишу.

Последњих година била сам у три до четири наврата пацијент Војне болнице, укупно 4 - 5 месеци. За то време обишла сам сва, али баш сва одељења болнице, јер сам због лечења то морала морала, да не набрајам где сам све била.

Моја база за лечења била је ортопедија. Желим да истакнем да су сви од управника болнице др Александра Петровића, па до обезбеђења на улазу у болницу, за сваку похвалу.

Што се ортопедије тиче, од начелника пуковника др М. Живковића, др З. Шћекића, др Снежане Скакољевић, а посебно мог младог лекара мајора др Душана Ђорђевића, чији сам била пацијент, сви заслужују највишу оцену. Сестре и они дивни дечаки, сервирке, хигијеничарке - беспрекорни, свака им част.

Ведри, приступачни, с осмехом на лицу. Кад се појаве у визиту, од првог до последњег, нас болесне поздраве и сваког пацијента појединачно питају како се осећа.

Такав приступ тих белих анђела, верујте, за нас болеснике је пола здравља. Уливали су нам доброту и позитивну енергију.

Уз такве људе, осећала сам се као да сам била у неком прелепом одмаралишту, а не у болници.

Доживљавала сам их као своју децу и унуке, јер ми је 75 година живота.

Нисам фанатик, побожна сам од рођења, свима се Богу за здравље, срећу и дуг живот молим, и да и даље буду то што јесу.

Све их воли, љуби и поздравља бивша болесница,

Душанка Симић, Соко Бања

Однос према антифашизму
у Србији

ПАРТИЗАНИ ЗАБОРАВЉЕНИ

Осим захтева за рехабилитацију Драже Михајловића, у чланку објављеном у једном дневном листу пише: „Равногорцима нови закон до краја године, при крају је израда новог закона о борацко-инвалидској заштити, којим ће бити решен борачки статус носилаца равногорске споменице 1941“. С тим у вези умесно је поставити питање: какав је однос званичне Србије према антифашизму? Ретко се у медијима објављују речи „партизански“ или „антифашистички“. У чекаоници Гарнизонске амбуланте у Горњем Милановцу, на пример, био је исписан текст: „Ко није са својим народом, тај је против њега, закључак је конгреса партизанских лекара одржаног крајем септембра 1942. у Босанском Петровцу“. Тај текст је касније избрисан. Сличан случај је и са најмлађим генералом Славком Родићем који је имао само 25 година кад је унапређен у чин генерала и постављен за команданта 5. Босанског корпуса. Није могао бити најмлађи зато што је „партизански“, али је за најмлађег „српског“ генерала проглашен Вук Обрадовић, частан човек и официр, али је имао 47 година кад је постао генерал.

Булевар АВНОЈ-а коме је кумовало више од стотину хиљада грађитеља – избрисан је из плана Новог Београда, без обзира што је на другом заседању АВНОЈ-а усвојен републикански облик владавине. „Југославија је била боља од ЕУ“ рекао је Растко Мочник, словеначки социолог и културолог, у емисији „Око магацина“ 22. 2.2013. гостујући у поменутој емисији.

Југославија је херојством својих бораца у Другом светском рату задивила свет. О њиховим жртвама и подвизима, посебно народних хероја Југославије, могу се наћи детаљни подаци у Војној енциклопедији, друго издање, свеска 5, стр. 733-767 (табела). Ово кратко подсећање на најхрабрије борце против фашизма и на њихове жртве, тешко су оптерећивали и још оптерећују претходне генерације.

Млади, који их наслеђују треба да се ослобађају тог терета прошлости тако што ће своју љубав свесно и несебично даривати својој земљи и њеном свестраном напретку и угледу у свету.

Драган Ђумић, Нови Београд

163 године војног школства
у Србији

ИМОВИНА ИМ ЧАСТ

Прошло је нешто више од 163 године војног школства у Србији. Тачније, 6. марта 1850. године, формирана је Артиљеријска школа, као прва Војна школа тек ослобођене Србије, у народу звана Војна академија. Њеним формирањем, млада српска држава се определила да „код своје куће и од својих људи“ створи образ-

ван официјерски кадар, који ће ојачати борбу за потпуну државну независност, али и припрему за коначно ослобађање српских територија, које су још биле под Турском окупацијом.

Народна скупштина Србије 18. јануара 1880. Године, у Нишу, доноси закон о Војној академији, кога потврђује и кнез Милан Обреновић. Школовање је непрекидно усавршавано и често прекидано ратовима за ослобађање Србије, крајем 19. и почетком 20. века, посебно Балканским ратовима и Првим светским ратом.

Завршетком Првог светског рата и стварањем Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, касније Југославије, обнавља се рад Војне академије 1919. године, која непрекидно ради до Априлског рата 1941. године.

Почетком НОР-а и његовим ширењем, стварају се разни облици оспособљавања старешинског кадра нарастајуће партизанске војске, а Врховни штаб НОВ и ПОЈ, 4. новембра 1942. године, оснива Војну школу у Доњем Лапцу у Лици, која ће бити под његовим непосредним руководством. Школа се почетком 1943. године премешта у Бихаћ, па Босански Петровац и због 4. а касније и 5. непријатељске офанзиве привремено расформирана.

Наредбом Врховног штаба, 1. септембра 1943. године, формира се нова школа под називом : Официрска школа Врховног штаба НОВ и ПОЈ, која почиње са радом 15. септембра исте године у Јајцу, где борави и Врховни штаб, а касније се одржава и друго заседање АВНОЈ-а.

Почетком 1944. године школа се премешта у Дрвар, а сви њени слушаоци учествују у борби против немачког десанта 25. маја 1944. године, када и престaje са радом.

По ослобођењу Београда, већ 21. новембра 1944. године оснива се Војна академија Демократске Федеративне Југославије. Од тада се војно школство интензивно развија и стално усавршава. Формирају се Војна училишта, касније Школа за активне официре, видова, родова и служби, које прерастају у војне академије. Уводи се школовање кадрова свих нивоа, од почетних до највиших дужности. Разбијањем СФРЈ, распао се и тадашњи врло савремен систем Војног школства.

Данас у Републици Србији, врло успешно ради Војна академија, као највиша војнообразовна и научна установа, за школовање кадрова свих нивоа за потребе Војске Републике Србије, а од 2011. године улази у састав Универзитета одбране заједно са Војномедицинским факултетом, чиме се заокружује целокупни систем оспособљавања старешинског и стручног кадра за све профиле у Војсци Србије.

Бранко Бакић, Београд

BANCA INTESA

**Сениор кеш кредит
Банке Интеза**

ДО 500.000 ДИНАРА БЕЗ УЧЕШЋА

Свесна чињеница да је старосна граница дуг временски период представљала ограничавајући фактор за одобравање великог броја позајмица у домаћим банкама, Банке Интеза је прва на српском тржишту понудила кредитни модел намењен искључиво пензионерима. Увођењем сениор кеш готовинског кредита Банка је потврдила истинско разумевање финансијских потреба и могућности свих грађана Србије, без обзира на њихово животно доба.

Сениор кеш готовински зајам доступан је свим грађанима између 55. и 74. године живота а Банке Интеза га пласира у динарима. Кредит се одобрава без учешћа и без накнаде за обраду кредитног захтева као и уз фиксну месечну рату у динарима током целокупног периода отплате. Грађанима који примају пензију у Банци Интеза сениор кеш кредит је на располагању у максималном износу до 500.000 динара и са роком отплате до 60 месеци, док га Банка осталим пензионерима одобрава у износу до 300.000 динара уз максималан период отплате до 36 месеци. Ипак, посебну погодност која очекује све кориснике ове позајмице представља бесплатно животно осигурање, намењено покривању евентуалних недоспелих обавеза по кредиту. Такође, како би што комфорније измиривали месечне рате, без потребе доласка у банку, клијенти Банке Интеза у могућности су да то чине посредством трајног налога, док је грађанима који пензију примају преко рачуна неке друге банке, на располагању активирање инструмента административне забране.

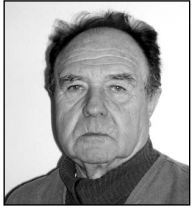
Да би постали корисници сениор кеш кредита, пензионери нису у обавези да отворе текући рачун у Банци и изврше пренос месечних примања. Захтев за поменути зајам могуће је поднети у било којој експозитури Банке Интеза, а од документације је потребно приложити личну карту и последња три пензиона чека. Грађани са отвореним текућим рачуном у другим банкама треба да доставе и образац административне забране приликом реализације кредита, претходно оверен у ПИО фонду. Образац се добија у Банци приликом подношења захтева за кредит.

Репрезентативни пример:

Врста кредита	Сениор Кеш готовински кредит у динарима
Валута кредита	РСД
Критеријуми за индексирање	Нема критеријума за индексирање
Износ кредита	120.000 РСД
Период отплате	36 месеци
Месечна рата	4.516 РСД
Каматна стопа (на годишњем нивоу)	23%, фиксна
ЕКС (на годишњем нивоу)	23,22%
Трошкови који падају на терет корисника, познати су у тренутку оглашавања и улазе у обрачун ефективне каматне стопе	
1 меница	50 РСД
Трошак кредитног бироа	246 РСД

Врста кредита	Сениор кеш готовински кредит у динарима	
Валута кредита	РСД	
Критеријуми за индексирање	Нема критеријума за индексирање	
Износ кредита	200.000 РСД	450.000 РСД
Период отплате	48 месеци	60 месеци
Месечна рата	7.730 РСД	12.151 РСД
Каматна стопа (на годишњем нивоу)	23%, фиксна	23%, фиксна
ЕКС (на годишњем нивоу)	23,08%	23,04%
Трошкови који падају на терет корисника, познати су у тренутку оглашавања и улазе у обрачун ефективне каматне стопе		
1 меница	50 РСД	
Трошак кредитног бироа	246 РСД	

Друге обрачуне у вези са овим производом можете преузети у било којој експозитури Банке

Пише:
мр сц. др
Часлав
Антић

О борачко-инвалидској заштити

ПОТРЕБНИ ЕФИКАСНИЈЕ ЛЕЧЕЊЕ И ОПОРАВАК

Цивилни осигураници у Србији имају већа права од особа која своја права остварују у војноздравственом систему

УВПС успешно остварује сарадњу са многим сродним организацијама, а посебно са СУБНОР-ом. Око 25 до 30 одсто чланова СУБНОР-а су и чланови УВПС, па су стога на свим нивоима, у органима СУБНОР-а, делегирани и чланови УВПС. На републичком нивоу, у овом мандату, за члана комисије за борачко-инвалидску заштиту делегиран је мр сци др Часлав Антић. Та комисија је минулог 28. маја одржала седницу на којој је ударна тачка била „Унапређење социјално-здравственог положаја бораца и војних инвалида“.

Седницом је руководио потпредседник РО СУБНОР-а и председник комисије Андрија Мереник, који је упознао скуп у којој је фази пројект за унапређење социјално-здравствене заштите бораца и војних инвалида и потреби организовања опоравка бораца и војних инвалида. Тај вид рехабилитације је укинут мада је био предвиђен законом, па организација с тешкоћом проналази средства да најтеже случајеве, посебно оне који су лошег материјалног и здравственог стања, упути на опоравак. У последње две године таквих је било укупно 200.

У вези са закидањима права др Антић је обавестио скуп о правима које уживају осигураници РФЗО, а ускраћена су војним осигураницима, попут навчане накнаде за туђу негу и помоћ код телесног оштећења 100 одсто, рехабилитације дијабетичара од 10 дана у Врњачкој бањи, рестриктивне

листе индикација за коришћење медицинске рехабилитације у стационарним здравственим установама. Велике су разлике на штету војних осигураника. Тако лица у грађанству на дијализи имају право на новчани додатак за туђу негу и помоћ, затим право на повраћај више уплаћене партиципације за лекове. Ако су им приходи по члану домаћинства мањи од 18. 620 динара, ослобађају се партиципације.

Спас у палијативном збрињавању болесника

С обзиром на старосну доб (више 80 одсто учесника НОР-а старији су од 85 година) здравствено стање (махом сви са једном до три или више дијагноза) и социјалне потребе (мале пензије, сиромаштво), посебна пажња посвећена је организовању палијативне здравствене заштите те категорије бораца и РВИ. За овај вид здравствене заштите још 2009. године донета је национална стратегија.

Према дефиницији Светске здравствене организације (СЗО) палијативно медицинско збрињавање и нега се пружају пацијентима који су оболели од тешких, прогресивних и узнапредованих болести, чија је прогноза за излечење, због могућег наглог погоршања њиховог здравственог стања, ограничена и неизвесна.

Палијативно збрињавање таквих

пацијената у развијеним земљама света врше стручни тимови састављени од професионалаца различитих профила. То су: лекари, медицинске сестре, физиотерапеути, социјални радници, психолози, свештеници, али и волонтери (специјално обучени за тај посао).

Циљ палијативног збрињавања је превасходно смањење душевне патње, бола, страха од гушења, мучнине, повраћања, пружања сигурности пацијентима који виде да нису препуштени сами себи или члановима породице, затим обезбеђење више достојанства у току болести, бољи квалитет живота при опоравку и у последњим данима живота, тј. у терминалној фази болести – мирној и достојној човека.

Док у више од 120 земаља света добро функционише савремени концепт палијативног збрињавања који је, већ давне 1967. године, поставила др Сесил Сондерс (Cicely Saunders) у Енглеској, код нас у Србији је све то још увек у материјалима дуго најављиване Националне стратегије за палијативно збрињавање тешких болесника. Приликом израде Стратегије, Републичка стручна комисија у Министарству здравља користила је искуства земаља у окружењу, потом препоруке Комитета министара SE REC 24 (из 2003. године) и Европске конференције у Београду (из 2005. године).

Значајна улога болница и КБЦ

Изостала је конкретна реализација лепо срочених стратешких замисли, јер и даље највећи део неизлечивих болесника своје последње дане живота проводе у неизрецивим мукама и умиру без одговарајуће подршке здравственог система. Најављене су и фазе (прва 2012. и друга 2015. године) за обезбеђење око 300 кревета за болеснике тог профила у 28 болница Србије и у неколико КБЦ у Београду. Међутим, као и увек при тромости државног здравственог система у решавању горућих проблема, пре шест година, ентузијаста са искусним лекаром-онкологом и хуманистом др Наташом Милићевић на челу, формирали су у Београду Белхоспис, први центар за палијативно збрињавање који функционише као добротворна организација и то само на територији Београда, па житељи главног града у свако доба могу затражити услугу путем телефона 33-43-311. У једном чланку, објављеном у Магазину (21. новембра 2010. године), др Милићевић је истакла да Белхоспис није конкуренција државном здравству, јер без државног сектора не може бити палијативног збрињавања на нивоу целе земље.

За многе у здравству који никако да се одлепе од јаловог теоретисања и стварања стратегија у којима је болестан човек у већини случајева само декларативно постављен у центар

свих садашњих и будућих решења, врло су поучне речи др Милићевић: „Ми смо само почели раније, много учили и научили, уложили много труда да пацијенти добију максимум који се може пружити у овом часу и поставили Србију на мапу земаља које имају овај вид збрињавања“.

Палијативно збрињавање је по значају и значењу предузетих активности свеобухватна брига о пацијентима који болују од тешких и/или од неизлечивих болести. Оно подразумева најчешће контролу симптома болести, одговарајући медицински третман, психолошку, социолошку и духовну подршку оболелима и њиховим породицама.

По угледу на свет

Наше становништво из цивилног, али и војног сектора све више стари, чиме се повећава број обољења које које ће захтевати не само болничко лечење, већ и кућно, односно палијативно збрињавање пацијената када дође до погоршања здравственог стања. Ту се сврставају малигно обољење, цереброваскуларна болест, шећерна болест – односно њене компликације, неуромускуларна болест, сида, саобраћајни трауматизам и др. Помоћ најтеже оболелима не сме бити привилегија оних који имају новац, пријатељске или родбине везе у здравству, већ доступна онима којима је потребна. У општим болницама у Србији већ постоје одељења за продужено лечење и негу, а према Стратегији планира се да се у оквиру њих формирају посебне јединице за палијативно збрињавање, такозвани хосписи. Најтежи болесници у овим болничким јединицама, како се предвиђа, остајали би најдуже 15 дана, што омогућава и породици оболелог да предахне од психофизичких напора којима је изложена у кућним условима.

Процену када ће најтежи пацијенти бити смештени у јединицу, доноси тим лекара за палијативно збрињавање домова здравља. Стратегија такође предвиђа да се повежу лекари примарног, секундарног и терцијарног нивоа здравствене заштите, како би се претходно договорили у вези са смештајем оболелог лица, и да се болесник не излаже тешкоћама транспорта до болнице која га, ипак, не прими. То наравно захтева нова стручна, организациона и хумана решења, затим побољшање сарадње и добре комуникације међу стручњацима и сарадницима потребних профила, како би се смањио простор за корупцију увођењем одговарајуће контроле, и да се здравствена делатност угледа на развијени свет, али као систем – да се уреди по мери нашег друштва.

(Чланак припремила Комисија за здравствено-социјална питања месног одбора УВП Дунавски кеј са мр Владимиром Ђурићем на челу, а уредио мр др Ч. Антић)

Савети за здрав живот

КОНТРАСНО ТУШИРАЊЕ ЈАЧА ИМУНИТЕТ

Када се туширате ујутру, обавезно се при крају купања истуширајте топлем водом, па одмах врло кратко хладном, па опет топлем и тако бар 4 пута наизменично. Завршите туширање хладном водом. То ће вам дати бодрост, свежину и енергију за цело пре подне, а потрошићете само минут више времена. Руски лекари то свима препоручују и називају га контрастно туширање.

Крвни судови се при таквом третману томе шире, па скупљају, па опет шире итд. Крв струји брже и чисти крвне судове од разних отрова који су се накупили. То је одлично средство за јачање имунитета. Увече немојте тако да се туширате, јер од вишка енергије нећете моћи да заспите.

Како пружити прву помоћ дављенику

ШТО ПРЕ ДО ВАЗДУХА

Дављење је насилно механичко угушење услед запушења доњих и завршних органа за дисање течномшћу, најчешће водом.

Ако дављеник избављен из воде не дише, треба применити вештачко дисање. Преходно утопљенику истиснути воду из плућа, тако што се окреће стрмоглавце или се држи у косом положају. Затим извадити муљ и друге предмете из уста и ждрела. То се чини завлачењем кажипрста у уста. Не треба се плашити да ће дављеник загристи прст, пошто човек без свести то не може да учини.

Све радње треба радити брзо, без панике и не губећи много времена за избацивања воде, већ што пре приступити давању дисања. Најбоља метода вештачког дисања је „уста на уста“ јер она гарантује највећи успех. Потребно је забацити главу уназад и подићи браду како би се исправио душник и обезбедио лак пролаз ваздуха.

Прстима једне руке треба сабљенику стиснути ноздрве, а другом – подићи му браду. Потом се прислонити уста спасиоца на уста утопљеника и удубава се ваздух, док се грудни кош не подигне. Процедура се понавља 16 до 20 пута у минути, све до појаве спонтаног дисања. Затим следи транспорт у болницу.

Др Ч. Антић

Одлазак у пензију, лоша вест по здравље?

ЦАРСТВО МЕНТАЛНИХ И ДРУГИХ ОБОЉЕЊА

Одлазак у пензију доводи до депресије и повећава ризик од настанка болести, наводи се у студији „Ради дуже, живећеш здравије“ независног британског Института за економске студије.

Истраживање, вршено на узорку од 9.000 особа од 50 до 70 година у 11 различитих европских земаља, показало је да је 40 одсто учесника анкете изјавило да су и после одласка у пензију потпуно или прилично здрави.

Код 60 одсто њих, међутим, после престанка радног односа повећани су ризик да оболе од неког функционалног обољења и могућност редовног узимања лекова.

Ризик од добијања неког озбиљног менталног обољења после одласка у пензију повећан је у 40 одсто случајева.

Истраживање је показало и да двоструко већи пензионерски стаж повећава за 17 одсто шансе за обољевање од депресије, а за 22 одсто за настанак неког функционалног обољења.

Одлазак у пензију је далеко стреснији од проблема изазваних на радном месту, наглашавају стручници који такође упозоравају и на опасност од социјалног изопштења пензионера, што је такође један од фактора настанка депресије.

Интерно гласило
војних ветерана

ИЗДАВАЧ
Удружење војних пензионера Србије
Београд, Браће Југовића 19

ЗА ИЗДАВАЧА
Љубомир Драгањац

НАСЛОВНА
СТРАНА:

Милен Чуљић

Година XI ■ Број 114 ■ Јун 2013.

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК
Звонимир Пешић

ЛИКОВНО-ГРАФИЧКИ УРЕДНИК
Милен Чуљић

СТАЛНИ САРАДНИЦИ
Др Часлав Антић, Крсман Милошевић,
мр Александар Симоновски, Радисав
Ристић, Ранко Бабић, Будимир М.
Попадић, Никола Оташ

ДОПИСНИЦИ
Добросав Алексић (Алексинац),
Ранко Бабић (Ниш), Предраг Добић
(Сремска Митровица), Радивоје
Здравковић (Подгорица),
Ило Михајловић (Чачак),
Будимир М. Попадић (Нови Сад),
мр Александар Симоновски (Крушевац),
Стеван Стојановић (Шабац),
Драгослав Ђорђевић (Крагујевац),
Јово Бенцун (Зајечар)

ФОТОГРАФИЈЕ У БРОЈУ
Будимир М. Попадић, М. Чуљић,
дописници и сарадници

УНОС ТЕКСТОВА
Редакција

ДИСТРИБУЦИЈА
Павле Лучић

Лист излази месечно.
Тираж :3. 000 примерака
Телефон-факс: 011/322-8076

ШТАМПА
Пан-пласт, Београд

Адреса, Београд, Браће Југовића 19

Ел. пошта: uvps.veteran@gmail.com
Сајт Удружења <http://www.uvps.rs/>

ISSN 1452-3809

CIP –
Каталогизација
у публикацији
Народна
библиотека
Србије Војни
ветеран ISSN
1452-3809

Адвокатске услуге за КВП

БЕСПЛАТНИ САВЕТИ И ПОВОЉНИЈЕ ОСТАЛЕ УСЛУГЕ

На основу уговора о пословној сарадњи
закљученог са УВПС, адвокати:

***Ивана Ц. ЈОВАНОВИЋ**, из Београда, ул.
Балканска бр. 18, локал 93 (ТЦ „Иванијум“),
тел. 011/2644384 и 064/1735395; Клијенте
прима: уторком: од 17.00-19.00 часова;

***Љиљана ЈАКОВЉЕВИЋ**, из Београда,
ул. Чубурска бр.2, Занатски центар „Пејтон“,
тел. 011/2446977 и 064/1427122; Клијенте
прима понедељком, средом и четврком:
зими од 17.00 - 19.00 а лети од 18.00 -19.30;

***Гордана БУЧЕВАЦ СТЕФАНОВИЋ**, из
Шапца, ул. Патријарха Павла бр. 10, тел.
015/314307 и 064/2328165; Клијенте прима:
четвртом од 18.00 - 19.00 часова;

За потребе војних пензионера ови адвокати
обављаће следеће правне послове: да-
ваће бесплатне правне савете и пружаће све
остале адвокатске услуге уз накнаду по ва-
жећој адвокатској тарифи умањеној за 20 од-
сто (адвокати Љиљана Јаковљевић и Горда-
на Бучевац Стефановић), односно 30 одсто
(адвокат Ивана Јовановић). Редослед адво-
ката дат је по редоследу склапања уговора.

УСЛУГЕ ВЕЗАНЕ ЗА САХРАНУ ПРЕКО УДРУЖЕЊА

Уколико користите услуге у вези сахра-
не преко Удружења војних пензионера Ср-
бије требало би да знате да услуге могу
користити чланови УВПС, чланови њихо-
вих породица, као и сви остали војни осигу-
раници.

Преко Удружења могу се добити комп-
летне услуге везане за сахрану:

- организација и заказивање термина за сахрану или кремацију,
- упис у матичну књигу умрлих,
- спроводница за пренос покојника,
- штампање посмртних плаката,
- продаја погребне опреме,
- превоз покојника,
- организација војних почаста,
- помоћ око сређивања докумената пре и после сахране ради регулисања права чланова породице после смрти војног осигураника,
- бесплатан долазак у стан породице преминулог ради договора.

Све додатне информације могу се доби-
ти у месним и општинским организацијама
УВПС, или директно на тел. 011/8333-142 и
011/6161-769; 064/1660-423 и 011/3181-812.

БЕОМА ПОВОЉНЕ СТОМАТОЛОШКЕ УСЛУГЕ ЗА ВОЈНЕ ПЕНЗИОНЕРЕ

У склопу сарадње са УВПС, Сто-
матолошка ординација „Президент
М“, Звездара, Михаила Булгакова
(бивша Душана Петровића Шанета)
46, са тимом искусних стручњака,
војним пензионерима нуди бројне
погодности:

Део услуга бесплатно – стомато-
лошки преглед, консултација и
стручно мишљење,

Остале стоматолошке услуге
(протезе, пломбе, наградње и
друго), уз значајне финансијске по-
годности – плаћање на рате или са
попустом, у зависности од врсте
услуге.

Доказани тим стручњака нуди **све
стоматолошке услуге брзо, квали-
тетно и повољно.**

Телефони за контакт и информа-
ције : **011/342-7481, 063/214-800,
064/135-1487.**

Миладин
Петровић

ТАЈНА ДОБРОВОЉАЧКЕ УЛИЦЕ

Ближе информације о књизи на
телефон: 011 3228 078

ОБАВЕШТЕЊЕ

Организациони одбор за припрему
јубиларног сусрета 5. класе ШАПО и
дела 6. класе ШААО, позива све при-
паднике, њихове супруге, децу и при-
јатеље, као и чланове породица пре-
минулих другова, да се окупе у
ресторану хотела *Бристол*, 7. септе-
мбра 2013. године у 12 часова. За-
једничким дружењем, оживећемо успо-
не и сећања на дане проведене на
школовању и раду, обновити стара
пријатељства и сетити се наших пре-
минулих другова.

За организациони одбор
Раде Полић, тел. 063/81-28-201

ЈУБИЛАРНИ СУСРЕТ 21. КЛАСЕ ВА КоВ

Питомци 21. и 21.а класе ВА КоВ и њихове старешине свечано ће
обележити 45-годишњицу од завршетка школовања – 20.
септембра. Сусрет започиње у кругу ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ на
Бањици, у 11 сати. Учешће: 2.000 по особи.

Информације, пријаве и уплате аконтација од 1.000 динара
- до 15. августа, на адресе:

Станоје Јовановић, Браће Јерковић 69, 11.000 Београд,
063/315-232 и **Бошко Палибрк**, Светогорска 2/III, стан 9, 11.000
Београд, 063/199-04-95
Обавестити класиће!

ОРГАНИЗАЦИОНИ ОДБОР

МЕЊАМ СТАН

Стан на Црвеном
крсту – гарсоње-
ра 20 квадратних
метара
мењам за стан
на Врачару.
Телефон:
066/955-9599.